REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 6.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 30.—Anul LXXI. Brașov, Vineri 8 (21) Februarie 1908.

Solidaritatea națiunilor culte.

Sunt ciudați în felul lor „domnii“ dela putere. Ei se cred mai presus decât alți oameni, se cred ceva mai deosebit, ființe cari răsuflă și trăiesc după alte legi, decum răsuflă și trăiesc chiar oamenii mai de rând din neamul lor. De aceea nemeșii sau aristocrații, cum le mai zic, n'au fost la nici un alt popor mai trufași, decât la Unguri; poate numai Leșii să'i fi mai întrecut câte odată. Rămas'a până în ziua de azi întipărită în amintirea poporului nostru trufașa și disprețuitoarea privire a „domnilor“ de pe vremurile iobăgiei, precum și îngâmfarea și obrăznicia slugilor de „domni“.

Vremurile s'au mai schimbat, ce-i drept, dar oamenii pe la noi nu s'au prea schimbat, au făcut mai mult ca lupul, care-și schimbă părul, năravul însă și-l păstrează.

Mândrul și strălucitul grof Szechenyi, marele apostol al maghiarismului, și-a fost dat multă silință să mai îmblânzească firea connaționalilor săi, sfătuindu-i să'și părăsească vechile năravuri rele, care ii făcea să desprețuiască pe toți câți nu erau de tagma ori de sângele lor, să se facă mai omeneți și să caute a câștiga pe cei de altă limbă prin bunavoință, purtare mai umană și prin învățătură și cultură.

Curând a trebuit să se convingă Szechenyi ce greu era a preschimba cât de puțin sentimentele și obiceiurile semenilor rassei sale, așa că după ce s'a ridicat Kossuth și, aprinzând focul revoluției, și-a indușmănit, în urma furiei cu care a atacat în dreapta și în stânga, pe toate naționalitățile din țară, Szechenyi a strigat: „Vai, am deșteptat pe Maghiarii mei spre peirea lor!“

De atunci a trecut mai mult de o jumătate, de veac, s'a schimbat o lume întreagă, valurile civilizațiunei moderne s'au isbit și de pământul patriei noastre și sub lovirile lor sfărâmatu-s'au lanțurile iobăgiei seculare. Dar, ei, pe cari a voit să-i deștepte „cel mai mare Maghiar“ pentru o viață mai corăspunzătoare progresului veacului, au rămas în inima și în sentimentele, înclinările și doririle lor, tot „domnii“ și „stăpânii“ de odinioară, cari toate le privesc și le văd prin ochelarii egoismului lor și cari până în ziua de azi n'au fost în stare să priceapă nici idea libertății decât numai așa că-și închipuesc, că D-zeu i-a făcut mai întâiu pe ei și apoi a dat libertatea numai pentru distracția și desfătarea lor.

Dovada cea mai străucită pentru aceasta ni-a dat'o ședința de Marța trecută a camerei ungare, în care s'a petrecut ceva, ce ne dă adevărata icoana despre viață sufletească a „stăpânilor“, pe cari ni i-au hărăzit soartea din trecutul nostru întunecat.

S'a întâmplat zilele trecute în Lisabona înfricoșatul asasinat, căruia i-a căzut jertfă regele și prințul moștenitor al Portugaliei. Toate statele și națiunile s'au grăbit a adresa din parlamentele lor condolențe la Lisabona, înfierând și condamnând regicidiul; numai un singur parlament în mijlocul Europei s'a distins prin tăcere și acesta a fost parlamentul ungar. Toată lumea s'a întrebat, curioasă, ce poate fi cauza tăcerei? S'a zis atunci, că foarte mulți dintre independiștii din cameră se conduc de alte sentimente ca cele manifestate aiurea. I-s'a spus vice-președintelui Navay, care era de rând să prezideze în ziua când a sosit vestea despre asasinat, că, dacă va propune să se trimeată condolențe la Lisabona, i-se va face opoziție de către cei ce nu vor să-și exprime simpatia la moartea unui „rege tiran“, care a suspendat constituția portugheză, a închis parlamentul și a pus țara sub dictatură. Cu deosebire a fost Ugron Gabor care a amenințat, că va protesta contra unei condolențe a camerei.

Purtarea aceasta își găsește tălmăcire în faptul bătător la ochi, că acești exaltadoși independiști nu s'au sfiit a face o paralelă între soartea Portughezilor și a poporului maghiar, fiindcă amândouă popoarele au avut să sufere în urma suspendărei constituției și a dietelor lor.

Au trecut dela asasinat trei săptămâni și în timpul acesta camera ungară a ținut puține ședințe din pricină, că erau întrunite delegațiunile. In răstimpul acesta guvernul a găsit de cuviință totuși să îndrepteze greșala, ce s'a făcut și, sub pretextul că camera n'a ținut ședințe, să revie la ceeace întrelăsase și să condoleze prin graiul ministrului-președinte Wekerle. Totuși Ugron cu ai săi nu s'au mulcomit nici acum ci și-au dat pe față arama, ca să știe lumea, că mintea și simțul lor e de alt soiu decât mintea si simțul întregei lumi civilizate. Au ținut să mai dovedească, că și *egoismul* lor e de o încăpățînare necunoscută la popoarele culte ale Europei.

Ca să demonstreze și să amenințe și cu acest prilegiu până sus la tron, de unde au întâmpinat de aproape cincizeci de ani atâta bunăvoință și îngăduință și atâtea favoruri, cum n'au mai avut sub domnia unui alt rege ungar, s'au pus în contrazicere cu toate națiunile culte ale lumii, mergând, cum a făcut Ugron în ședința de Marți a camerei, până a felicita poporul portugez din incidentul trist al asasinatului. Insuși ministrul de instrucțiune contele Apponyi s'a văzut constrâns de purtarea lui Ugron și soți a lua în apărare națiunea maghiară, că ea ar vrea să iasă din cercul solidarității națiunilor culte!

Eată cum s'a petrecut în dietă scena, din care se reoglindează așa de bine viața sufletească a „domnilor“ și „stăpânilor“ cari n'au uitat nimic, dar nici n'au învățat nimic de când au venit din Schitia, și de cari nu să poate lipi cultura neamurilor civilizate.

După o consfătuire, recunoscând că totuși trebue să se facă ceva în cestiunea condolărei, s'a hotărât, ca Dr. Wekerle, primul ministru să condoleze cu câteva cuvinte la începutul ședinței de Marți. El zise:

»Onorată Cameră! Astăzi după o pauză de 20 de zile, când reîncepem lucrarea, vreau să amintesc groaznica întâmplare din Portugalia, care fu întâmpinată de simpatia și condamnarea lumei întregi. Cred, că On Cameră va consimți cu propunerea mea ca *și noi* să dăm în protocolul nostru espresiune *unor asemenea sentimente*“.

Se ridică *Ugron* și spune, că el simte părere de rău numai pentru poporul portughez, care a fost asuprit de regele său.

»Și noi, zice Ugron, ne numărăm în șirul popoarelor asuprite, căci suferim de secole și, când vedem alt popor suferind ca și noi, atunci eu *îmi ridic glasul în contra tiranilor. Pentru apărarea tiraniei nu putem condola*, simpatie merită numai națiunea portugheză *și eu doresc aceste națiuni noroc spre apărarea libertății ei!*«

Cere cuvânt inmediat contele *Apponyi*:

»Nu e treaba noastră«, zice el »și nu suntem competenți a judeca asupra politicei interne a unei alte țări. *Astăzi n'avem decât să condamnăm folosirea unor mijloace criminale*, și în privința aceasta *trebue să existe o solidaritate între națiunile culte* și eu doresc ca *și națiunea maghiară să-și ocupe locul cuvenit în aceastâ solidaritate.* Serveşte spre mărirea națiunei maghiare că în luptele ei pentru libertate, totdeauna *a eschis omorul politic dintre mijloacele de luptă.*«

Apponyi fù aprobat și propunerea primului ministru s'a primit cu toate voturile contra 6.

Apponyi a salvat așadar pentru moment solidaritatea Maghiarilor cu națiunile culte. Dacă îi va mai succede aceasta și când va veni pe tapet sufragiul universal — și Ugron cu ai săi, consecenți cum trebue să fie, *vor dori și națiunilor nemaghiare noroc în apărarea libertății lor*, — ne îndoim foarte.

Ugron va tăcea atunci de sigur, căci el este contra tiraniei numai când se săvârșește în Portugalia, iar Apponyi se va feri ca de foc atunci să mai apeleze la solidaritatea națiunilor culte, întinzând mâna astfel antagonistului celui mai puternic al său din ziua de azi—lui Björnstjerne Björnson.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Veronica.

— Isprava unui proces de presă. —

I.

Vestitul diac, Ieremie Glonțu din Vrășmaș, tocmai se puse la prânz, împreună cu baba lui, și pe fețele lor se putea ceti îndestulire și fericire, căci le-a fost dat Dumnezeu noroc, după câtă laudă și mărire a ridicat bătrânul diac în viața lui și după purtarea lui credincioasă față cu rânduiala sfintei biserici și a legilor lui Dumnezeu!

Unicul fecior era deja advocat nu departe la un orășel și foarte bine-i mergea, fiind om bun și cu dragoste de neamul său, — sămâna adecătea cu tatăl său.

Tânărul advocat își logodise de vr'o câteva săptămâni, pe fata birăului Tănase din sat, om tare bogat și Veronica era de o frumseță fără păreche, crescută și la oraș, — căci birăul nostru nu avea decât o fată, precum diacul numai un fecior. Mai potrivită păreche nici cu bobii nu s'ar fi putut găsi.

— Ce drăguță-i scumpa mamii de Veronică. In toată ziua vine pe la noi, și-mi arată ce haine minunate își coase pe ziua cununei. — începu Paraschiva, soția iubitului ei diac, cu vorbă dulce și mângăietoare.

— Căci e mare Dumnezeu!... D'apoi scumpul nostru băiat nu-i drăguț? Toți oamenii îl vorbesc de bine, și toți cer peste el darul lui Dumnezeu, că-i scoate din toate nevoile, și nu cere dela cei săraci nici măcar bani de »ștemple«. — Las baba mea, că băiat ca al meu, încă se tot cauți, nu-i găsi... De-odată însă diacul nostru rămase înlemnit, privia mirat la iubita lui soție, și-și scăpă lingura din mână în blid... pe laviță au pleznit cercurile de pe o cofă, ca și cum ai da c'un pistol, — și apa să vărsă curgând până la picioarele lor.

— Doamne ferește-ne — murmură Paraschiva făcându-și tremurând cruce, în ce vreme diacu se uita lung la tristele doage împrăștiate pe jos, și la cercurile rupte...

»Domnul este lumina și mântuitorul meu, și de cine să mă tem? Domnul este puterea vieții mele! și de cine să tremur eu?! — începu diacul a cânta, revenindu-i roșața regulată iar pe obrajii lui încuadrați de-o streșină de păr alb.

— Chiebz rău... diece! îngâna baba cu frică.

— Dumnezeu să îndure,... poate,... dar....

Pe când femeia voia să se scoale, ca să adune tristele semne de pe jos, și pe când ducea gustarea neatinsă îndărăpt... ușa se deschise cu atâta sgomot cât biată femeie scăpă vasele din mână, cari asemenea să rostogoliră tot bucățele peste celelalte bucăți din cofa de brad, — și în prag stă birăul Tănase, cu o privire, care prevestea furtună îngrozitoare... nici nu lua în seamă fapta ce săvârșise cu lovirea ușei, ci fulgerător căuta ochii diacului, care luase în grabă *„Psaltirea“* și cetia cufundat în stihurile ei, — încordându-și mintea să le poată înțelege temeinic.

Birăul sta nemișcat, zăpăcit cu fruntea încrețită, acoperită de roua unor sudori ca mărgelele... Paraschiva mai ținea în mână toarta unui castrol, și nu-și lua ochii de pe viitorul său cumnat, — și nu-și putea închipui, că oare ei i-s'au sguduit vr'o parte a minții — ori birăul o fi nebunit, ori ce poate să fie..' Câteva clipe lungi stătură astfel înlemniți, cu ușile deschise, — până ce în fine cocoșul cu vr'o zece găini tăbărâră în casă, și se apucă a împărți soațelor sale rămășițele de hrană, ce birăul le lovise cu ușa, din mâna diecii, — astfel cocoșul bătând din aripi, călcă pe capătul unui arc rupt, și acesta încovăiat sări dela pământ speriind astfel găinile, cari sburară pe masă, pe ferești, producând o larmă cu glasurile lor spărioasă... cotcodaci... cot... corr...

— Ha! — începù diacu ridicându-și capul, și privind statuele dela pragul ușei, acum și mai mirat și zăpăcit, și târla de găini războinice și înfiorate.

— Hâși-a!

— Hâși-a!

Și dintr'odată se mișcă diacul de după masă, birăul din ușe, și Paraschiva dela fereastră și cu toții unindu-se le succese a scoate găinile cu cocoș cu tot afară, — vârând și pe sub paturi mătura, — birăul cu bățul, diacul cu sacul, — nu cumva să fi rămas vr'o hoață de găină, se mai fie martor la cele ce se vor întâmplà.

Și găinile, și inundarea galițelor erà de mult învinsă, — și nici birăul, nici diacul nu mai puteà zice alt cuvânt decât:

Revista politică.

După o vacanţă mai lungă *dieta ungară* s'a întrunit Marţi din nou.

Şedinţa a fost deschisă la orele 11³/₄ de către preşedintele Camerei Iuliu Justh. Imediat după deschiderea şedinţei primul ministru, *Wekerle*, a luat cuvântul şi a spus că vrea să vorbească despre faptul întâmplat în Portugalia, pentru care toată lumea şi-a exprimat regretul. El cere ca şi Camera ungurească să se asocieze la vocea întregei lumi civilizate şi să-şi exprime regretul ei pentru atentatul comis şi să comunice familiei regale portugheze expresia condoleanţelor ei.

Cuvântarea primului ministru a fost foarte puţin aplaudată. Imediat după terminarea discursului lui Wekerle, deputatul kossuthist, *Ugron*, a sărit de pe scaun şi a exclamat: „Nu pot să-mi exprim în deajuns scârba pe care am avut-o faţă de acest rege, care a asuprit poporul pe care-l guverna. *Şi noi suntem un popor asuprit* (?!.) Fostul rege al Portugaliei a călcat în picioare constituţia şi a întrebuinţat contra popoporului armata. Dacă este cineva, care merită compătimirea noastră, atunci numai poporul portughez este acela.“ Declară în fine că nu se asociază la propunerea preşedintelui consiliului.

Cuvântarea deputatului Ugron a fost primită cu călduroase aplauze şi cu strigăte de „éljen“!

Ministrul de culte şi instrucţie publică, contele *Apponyi*, luând cuvântul spune că vrea numai să facă câteva observaţiuni: „Noi, zice Apponyi, nu trebue să ne amestecăm în afacerile interne ale unei ţări streine!“

(Voci: „Aceasta nu e o afacere internă a unui alt popor!“) Toate popoarele trebue să protesteze în mod solidar contra omorârei regelui Portugaliei!“

(Voci: „Dar şi contra tiranilor!)

Contele Apponyi cere ca să se voteze propunerea primului ministru.

Majoritatea a adoptat propunerea pentru exprimarea condolenţelor Camerei ungare. Au votat însă contra propunerei vreo 30 de membri ai partidului independent.

*

In una din şedinţele mai recente ale *delegaţiunei austriace* s'au adus în discuţie şi chestiunile militare în urma svonului pe care l'au răspândit ziarele maghiare, că între guvernul austriac şi cel maghiar s'ar fi urmat tratări pe tema aceasta.

Zvonurile incontrolabile au stârnit nedumeriri în cercurile delegaţilor austriaci. Unul dintre ei a şi adresat ministrului comun de războiŭ o interpelaţie, cerând să deslușiască opinia publică asupra tratativelor urmate cu guvernul ungar. Răspunsul l'a dat ministrul de războiŭ în şedinţa de Joi a delegaţiei austriace, în comisia care tratează budgetul ministerului comun de războiŭ. La început ministrul comun de războiŭ a dat un răspuns ţinut în termeni generali, la stăruinţa delegaţilor a venit apoi cu declaraţii categorice. Intre altele a vorbit despre reforma organizării armatei, făcând declaraţia, că proiectul de reformă care are drept bază principiul serviciului de doi ani — e gata, dar nu va putea fi prezintat decât după ce se va fi lămurit situaţia politică. Cu guvernul ungar *n'a avut tratative*, fiind-că n'a avut nici o autorizaţie s'o facă. El nu poate să fie răspunzător pentru zvonurile ce se răspândesc prin presă, cu atât mai puţin poate să desminţească zvonurile contradictorii, cari zi de zi se pun în circulaţie.

In chestia *limbei de comandă* a făcut următoarea declaraţie categorică: *„Nimănui nu i-se va da limba de comandă maghiară*, cum nu se va da nici limbă de comandă croată. In armata comună limba de comandă va rămâne şi pe viitor limba germană. Aşa numitele concesii militare sunt prerogativele Coroanei, asupra cărora eu nu pot să dispun.“

Cu declaraţia ministrului comun de războiŭ s'a şi terminat discuţia în general a proiectului de budget. In cercurile politice din Viena se ştie bine că răspunsul baronului Schönaich e rezultatul înţelegerii cu factorii competenţi.

*

Planul Austro-Ungariei de a lega *Bosnia cu Macedonia prin o linie ferată între Serajewo-Mitroviţa-Usküb-Salonic*, a atins foarte neplăcut pe Rusia. Rusia la rândul său, ca să contrabalanseze influinţa monarhiei în Balcani a cerut dela Turcia să-i dea voie a construi o linie ferată dela Dunăre (Serbia) până la Antivari sau Dulcigno lângă Marea Adriatică. De altă parte Bulgaria pretinde construirea liniei ferate Sofia-Usküb. Din causa aceasta circulă fel de fel de faime despre isbucnirea unui apropiat conflict între Austro-Ungaria şi Rusia şi despre o nouă alianţă între Rusia, Franţa şi Anglia, care ar fi îndreptată contra Austriei şi Ungariei.

*

Alegerile în *Croaţia* se vor ţinea în 27—29 Februarie n. Noua dietă croată e convocată pe 12 Martie. Dispoziţia generală a alegătorilor e în contra Maghiarilor şi astfel guvernul nu va avea majoritate. Dieta va fi deci disolvată din nou şi se vor face alegeri a doua oară, eventual şi a treia oară, până ce vor fi aleşi deputaţi pe placul guvernului.

La aniversarea ziarului nostru.

Ziarele naţionale săseşti din Ardeal au luat cu multă bunăvoinţă notă despre aniversarea de 70 de ani a ziarului nostru:

„Siebenbürgisch d. Tageblatt“, a reprodus pe scurt raportul nostru, despre felicitările, ce i s'au adus proprietarului şi directorului »Gazetei« de către o deputaţiune a doamnelor române din Braşov în ajunul anului nou.

»*Kronstädter Zeitung*« a publicat în numărul său de la 22 Ianuarie a. c. următoarele călduroase rânduri: Inainte cu câteva zile »Gazeta Transilvaniei« a împlinit 70 de ani dela înfiinţarea ei şi-şi serbează acum jubileul. Este cea mai veche foaie românească şi trecutul ei e bogat de activitate prestată în serviciul poporului român. Bunele raporturi dintre Saşi şi Români le-a preţuit »Gazeta Trans.« totdeauna mult, şi tonul urban (der vornehme Ton) ce l'a observat foaia, a contribuit mult de a întări aceste bune raporturi. Intre »Gazeta Transilvaniei« şi »Kronstädter Zeitung« au esistat în tot-deauna relaţiuni amicabile şi, pe cât ştim, nu s'a ivit nici odată între noi în cestiuni politice un atât de serios conflict, care să ne fi înduşmănit.

»In privinţa aceasta »Gazeta« s'a distins cu deosebire de alte foi locale (ungureşti). Fără a avea poftă de senzaţie şi fără de tendenţiositate »Gazeta« a dat în totdeauna expresiune cinstită şi adevărată vederilor sale politice şi a adus prin aceasta bune servicii, pacinicei convieţuiri a cetăţenilor de limbă diferită din acest oraş. Felicitând cordial foaia noastră suroră română, dăm totdeodată expresiune dorinţei ca să rămână credincioasă atitudinei şi tradiţiilor sale de până acum şi în viitor.

»Domnului Dr. Aurel Mureşianu, proprietarul foaiei, pe care înainte cu treizeci de ani o luase asupră-şi dela părintele său, şi care se bucură de stima generală în Braşov şi departe peste hotarele oraşului, îi dorim să-i fie dat, să rămână încă foarte mult timp în fruntea întreprinderii sale.«

Björnson despre măcelul dela Pănade.

D-l P. Robescu a avut, în Roma, o nouă convorbire cu Björnstjerne Björnson. Despre aceasta convorbire publică în numărul din urmă al „Tribunei“ un amănunţit raport.

D-l Robescu i-a arătat un număr din »Tribuna«, în care se publică interpelaţia d-lui deputat Dr. Iuliu Maniu *în chestia măcelului din Pănade*.

Bătrânul scriitor a rămas înlemnit.

„Cum se poate, cum se poate! Oh, nu-ţi vine să crezi că într'un stat pretins civilisat se petrec lucruri ca acestea!“ .. Au torturat lume, jandarmii se poartă sălbatic şi lucru ne mai pomenit, femeia şi advocatul, care i-au partea celor chinuiţi, sunt luaţi la goană! Cum se poate?...

Björnstjerne i-a mulţumit d-lui Robescu, că i-a adus datele acestea preţioase şi a promis că va scrie un articol în r[...] vista »März« din München, publicându[...] şi în câte un ziar din Austria (nu î[...] »Neue Frei Presse«), Italia şi Franţa.

»Trebue, trebue, să se cunoască bin[...] această nedreptate şi Ungurii trebue s[...] înceapă să auză desaprobările, la cari sun[...] surzi“.

După aceasta a venit vorba despr[...] ministrul *Apponyi*.

— Cunoaşteţi pe Apponyi? a întreba[...] Robescu.

— Da, îl cunosc, şi ceea-ce este ma[...] curios, este că îl cunosc personal. La în[...]ceput, când nu ştiam încă ceea-ce se pe[...]trece cu naţionalităţile, i-am trimes o dra[...]mă a mea »Der König«. Apponyi mi-scris o scrisoare foarte frumoasă, eu i-am[...] răspuns. *Dar acum am devenit vrăşmaş[...]* el probabil că nu mă poate suferi personalminte, eu nu pot să sufer acţiunile lu[...]

— Principiile creştinătăţii nu spun[...] aşa maiestre — observa d-l Robescu.

— Oh, principiile creştinătăţii! Da[...] cine se mai ţine de ele? Uite, *Appony[...] este creştin. cel puţin aşa se zice, şi fac[...] totul contrar creştinătăţii.* Eu, nu cred de[...]cât în două lucruri: în responsabilitate ş[...] în ereditate. In responsabilitate, căci toţ[...] trebue să ne dăm samă de faptele noastre[...] aici pe pământ, şi în ereditate, căci toţ[...] suntem supuşi moştenirei ce o avem din[...] moşi-strămoşi.

Către sfârşitul convorbirei d-l Robescu a întrebat pe Björnson, dacă a ma[...] primit scrisori de mulţumire din partea[...] Românilor.

— O, da, o mulţime, — răspunse Björson.

Şi poetul se sculă de pe canapea[...] merse la un birou mic, din cutia căruia[...] îmi scoase câteva cărţi postale ilustrate[...] cu figuri româneşti.

Cu o deosebită plăcere îmi spuse că[...] a primit aceste ilustrate dela Români şi[...] privind lung ţăranii din ilustraţii, îmi spuse:

— Sunt frumoşi, foarte frumoşi Românii!

Cu aceste s'a terminat convorbirea.

Urmărire pentru „Deşteaptă-te Române“.

Blaş, 18 Februarie 1908.

Onorată Redacţiune!

Mă rog să daţi loc în preţuita noastră Gazetă, următoarelor:

La 1 Februarie a. c. ca în toţi anii s'a ţinut balul pompierilor din Blaş, la care totdeauna a fost public mult şi ales. Animaţia a fost la culme şi de astădată, costumul naţional nu a lipsit, în pauză la miezul nopţii vestitul taraf de lăutari al lui »Laie« a tras câteva hore naţionale. Ce priveşte pe străinii de neamul nostru, am văzut abia vre-o 4, cari au venit nu de dragul nostru, nu că doară să-şi petreacă, ci au venit, cred eu ca să reprezinte »puterea«.

Toate au mers în ordine. Eu cu familia mea la 12½ oare după miezul nopţii am mers acasă. — Precum mi-s'a spus petrecerea a durat până în zorile zilei.

Mai mare însă îmi fu mirarea, când la 14 zile după balul pompierilor, dela judecătoria din loc capăt un »Idézés bünügyben« (Citaţiune în afacere penală) în care

---

— Hâş găină! Hâş cocoş!

— Paraschiva eşi în curte, şi până afară din grădină, hăt pe stradă îşi hâşei bietele galiţe, lovindu-le cătrănită cu ce-i venea în mână; — nu ştià buna muiere, că pe cine e aşà mânioasă şi năcăjită... — rupea prin grădină legumile şi oltoi,... nimic nu-i plăceà cum este! Fasolea de ce să sue pe tulhean, şi florile de ce să scutură, şi fluturii de ce zboară şi vrăbiile de ce nu tac. şi de ce o 'norat cerlul spre răsărit?... şi 'n urmă târziu... de ce a venit cumnatul — birăul — tata scumpei Veronică... a cosînzenei împrejurimei, a nurorei sale celei minunate! — Dar cofa... aia... de ce s'o prăbuşit... era cu apă...

— Mă!... începù birăul către diacu într'un târziu aşà de prelungit, ca ceasul morţii!

— Hâş... cocoş — răspunse bravul diac ameninţând cu Psaltirea spre fereastră, — unde — însă nici neam de galiţă, — că erau bietele huiduite până la a treia ogradă.

— Eu... eu, am venit...!

— Bine!...

— Adica... ba nu-i bine! Dar nu mă vezi... cum am venit?

— Nu!

— Mă! se răsti birăul păşind spre bietul diac şi punându-i mâna greà pe umăr, îl apăsà cu putere, cum ar vrea să-l turtească...

— Ei...? — ridică diacul ochii spre posomorâta faţă a lui Tănase: »Doamne surupe pizmaşii noştrii. Sub paza ta Doamne, de cine mă voi teme?«

— Spune-mi drept omule — începù birăul şi mai cătrănit — nu vezi tu că eu am venit!?

— Văd, văd, văd, — facu-mi sfânta cruce mântuitoare!

— Mă diece nu te cuminţi! Ori ce crezi tu, eu nu-s dracul?!

— Nu! — ştiu — tu eşti bunul nostru cumnat,... socru mare ca poimâne.

La astea cuvinte rostite de bătrânul diac, — cu glas frumos netrăgănat, hotărât şi cam poruncitor, — birăul se dete un pas îndărăt şi rămase mirat cu gura căscată,... neştiind acum iar cum să înceapă:...!

— »In veci! Auzi tu! s'o topit«...

Diacului îi fulgeră un junghiu pe la inimă, şi intrebă speriat:

— Veronica?...

— Numele ista să nu-l mai luaţi pe buzele voastre! — Nici tu, nici feciorul tău, nici muierea ta, nici vecinii tăi! — Vezi acum, de ce am venit eu?!!!

— Nu văd nimic... Ea e logodnica iubită a scumpului nostru băiat — Dr. Glonţu advocat, potracăr, jurist... auzi tu! se îndreptă la rândul seu diacul nostru venindu-i glasurile strună... să nu-l mai luaţi pe buzele voastre, nici tu, nici muierea ta, nici vecinii tăi,... nici... dar nici pişpucu ăla de notarăs, că i-oi cânta prohodul pe toate opt glasurile de-odată — strigă diacul dând cu pumnul în masă!

— Ei... Pentru mine poţi cânta ca broaştele în tău, — dar îţi spun verde că am venit să stric! — Şi dacă eu vreau să stric... — ce să nu iau pe buzele mele numele iubitei mele fete! Ce? dar Veronica nu-i fata mea?... Mojicule! — păcat că di ce cânţi în biserică...

— S'o topit fărtate!

— Ce, mă! — ce crezi tu?

— Până nu era logodită cu feciorul nost, era fata ta, — dar acum e nora mea... drăguţa noră a mea şi-a babii mele... minunata porumbiţă a minunatului nostru porumbel...

— Şi-'n clipa asta eu hâşeesc porumbii, aşa să trăesc!... stric mă! dar nu vezi tu! — Eu birăul din sat stric! — s'o topit cu »*Isaia dănţuieşte*«.

— Ce? vreai să mă ocăreşti cumnate, că eu n'aş şti cânta? ...Mai bine cunosc eu scriptura decât tu părăgrafu... şti ce? Şezi icea ni, — să bem un pahar de vin, cumnate dragă, — şti, dela serbarea logodnei nu ne-am omenit unul pe altul, — haid, să închinăm în sănătatea tinerilor, — să aibă noroc la o mulţime de copii, frumoşi... ian dăi... cumnate dragă!

— Eu — ţie cumnat?... Eu în legătură cu neamul vost..., eu birăul vestit... eu să beau dela tine? — Mă nimernicule... destulă ruşine am păţit, că m'o pus păcatele să'mi logodesc fata mea scumpă cu un pui de viperă.. cu un fecior, a Glonţului.. care nu-i nici dincolo nici dincoace! — N'o vezi, eu stric... ţi-i gata! şi fibirăul, şi notarul mi te-o arătat cine-i feciorul tău mă!... Neam pilug...

Diacul la asta se cutremură vădit, o roşeaţă arzândă-i acoperi faţa, — îşi ridică capul sus, şi se postă în faţa birăului luând o poziţie extrem de ameninţătoare, şi aruncând o privire fulgerătoare asupra aceluia izbucni:

— Dacă pe feciorul meu îl vatemi, înaintea mea, ai beut paharul păcatului de moarte — jupâne birău! Dacă hulești neamul meu înaintea mea, te-ai judecat singur, — şi mâne nu voi mai fi birău...

sunt chemat pe 17 Februarie c. înaintea judelui de instrucţie, fiind acuzat, că eu la balul amintit, am comandat lăutarilor să cânte »*Deşteaptă-te Române*« şi totodată am strigat, ca publicul să se scoale în picioare. Printr'asta spune se, că am comis delictul de aţâţare.

La 17 Februarie m'am prezentat la judecătorie, unde, după luarea naţionalului, mi s'au pus următoarele întrebări:

I. »Fostai la balul pompierilor din 1 Februarie a. c.« ?

Răspuns: »Am fost!«

II. »Ai comandat muzicanţilor, ca să cânte cântecul oprit »Deşteaptă-te Române?«

Răspuns: »Nu eu am comandat«.

III. »Şi când muzica a cântat »Deşteaptă te Române«, ai ridicat mâna sus, şi ai strigat publicului să se scoale în picioare?«

Răspuns: »M'am sculat de pe scaun, ca să plec acasă, şi am ridicat mâna spre a face semn »chelnerului« să-mi dea socoteala«.

IV. »Ştii că »Deşteaptă-te Române« este oprit«?

Răspuns: »Nu ştiu şi nu am ştiut«.

V. »Ai mai auzit cântarea »Deşteaptă-te Române? Cunoşti cântecul acesta?«

Răspuns: »Am auzit, şi l'aud în toată ziua, şi la toate petrecerile, de când sunt, l'am auzit. In vara anului trecut 2 regimente de infanterie, cari au manevrat în jurul Blajului, la intrarea lor în Blaş, de nenumărate ori aveau în fruntea coloanei musica militară, care cânta marşul »Deşteaptă te Române« şi tamburul major ţinea mâna cu băţul sus; martor îmi este tot publicul din Blaş fără deosebire de naţionalitate, iar în că priveşte cunoaşterea cântecului »Deşteaptă-te Române« îl cunosc de când mama m'a făcut.

Ca martori contra mea la început au fost patru Unguri. In fine trei s'au retras. Unul însă (dascălul cel unguresc) susţine acusa contra mea.

Acusa a făcut'o pretorele Lengyel, — mai 'nainte nu ştiu cum la chemat. După ce a luat protocol cu mine în cele mai de sus, am fost eliberat. Afacerea se află acum în mâna procurorului. Despre ce va mai urma Vă voi raporta. Şi până atuncea rămân al prea Onoratei Redacţiuni cu deosebită stimă

Ioan Maior,
adm. dominal.

Veşti din România.

Bucureşti, 6 Februarie v. 1908.

Acum se desbate în Cameră proiectul poate al celei mai importante dintre reformele ţărăneşti, proiectul de lege al *Casei Rurale*. Aceasta instituţie de împroprietărire treptată a ţărănimii în marginile putinţii, era mai de mult în programul partidului liberal.

Oarecari neînţelegeri mai sunt în sânul guvernului şi anume dacă Casa Rurală va trebui să fie o instituţie privată sau de Stat?

Peste această piedică însă de bună seamă, se va putea trece, aşa că va putea fi dată ţării una din instituţiunile cele mai grabnic trebuincioase.

*

La 3 Februarie, Dumineca, s'a ţinut în sala mare a Eforiei congresul partidului *conservator-democrat*, la care au luat parte delegaţi din întreaga ţară.

Pe lângă publicul, care abia încăpea în sală, afară bulevardul e a plin de publicul care aştepta ieşirea congresiştilor.

Congresul a fost deschis de d. Cantacuzino-Paşcani, în urma căruia d. Tache Ionescu a cetit nişte declaraţiuni-program ale partidului, cari, dacă nu pot fi numite democratice, au cel puţin dreptul să poarte numele de democrat-conservatoare.

Au vorbit apoi d-nii Nicolae Xenopol, Toma Cămărăşescu, etc.

La sfârşit a vorbit d. *Tache Ionescu*, şeful partidului. Cuvintele sale calde, frumoase şi convingătoare, au cules multe aplauze şi au stârnit mare însufleţire în mijlocul ascultătorilor.

După sfatul său în urmă publicul tot s'a risipit în linişte.

*

Un nou proiect de lege s'a depus acum la Cameră pentru înzestrarea tuturor şcolilor săteşti cu pământ pentru cultură, unde învăţătorul să facă practica unei culturi agricole mai raţionale cu elevii din ultimele clase.

Pământul va avea întinderea unui lot ţărănesc, pe care în chip sistematic se vor face toate culturile necesare unei economii ţărăneşti. In împrejurările, în cari se găsesc satele în România, într'adevăr numai şcoala şi deci învăţătorul este mai în măsură de a îndeplini şi această misiune de a da exemplu de cultură pentru gospodăriile ţărăneşti.

*

Sâmbătă a fost înmormântat, la cimitirul Belu, *Paul Stătescu*, fruntaş liberal, fost Prefect de Poliţie şi al judeţului Ilfov. A jucat un rol însemnat mai cu seamă înainte vreme în politica partidului liberal, intrând în politică după terminarea carierei militare. pe care a ilustrat'o în Răsboiul pentru Independenţă.

*

Noul ziar zilnic *Tribuna Română* se distinge prin caracterul său democrat şi hotărât. Fiind scos — după cât se aude — de d-rul Rosculeţ, urmaş al Ardelenilor stabiliţi în Dobrogea, ziarul dă o deosebită atenţie chestiunilor cari privesc Dobrogea şi interesele ei. Are în programul său lupta pentru progresul economiei şi culturei româneşti şi pentru câştigarea drepturilor politice pentru Dobrogeni. Se distinge printr'o limbă îngrijită şi un material bogat şi variat.

*

Zile de primăvară, de primăvară dulce înviorătoare şi călduţă veniseră cu sfârşitul lunei Ianuarie. Zăpada pe întreg întinsul ţării se topise. Semănăturile nu mai puteau fi primejduite fiind nopţile din ultima jumătate a lunei Ianuarie puţin răcoroase.

Dar iată că zăpada începe să cadă din nou şi acopere câmpul, mai cu seamă în Moldova, în nordul căreia trenurile n'au putut circula câtă-va vreme din pricina zăpezii.

Iată-ne iarăşi în mijlocul iernii... Şi nădăjduim că peste câte-va zile va veni din nou primăvara... *r.*

ŞTIRILE ZILEI.

— 6 Februarie v.

Comune vrednice! Pe zi ce merge tot mai mare devine numărul comunelor româneşti, cari au hotărât urcarea lefurilor învăţătorilor şi prin aceasta susţinerea caracterului românesc al şcoalelor noastre primare. In zilele din urmă ne-au sosit următoarele veşti îmbucurătoare: Sinoadele parochiale gr. or. din *Bârgău-Bistriţa*, *Borgo-Prund* şi *B. Suseni*, *Cojocna*, *Boiţa* şi *Sascior*i au decis cu mare însufleţire urcarea lefurilor la minimul recerut de legea Apponyi.

Cele multe înainte!

Pentru o universitate românească din Cernăuţi. In sânul tinerimii române universitare din Viena s'a pornit, precum ni se scrie, o mişcare frumoasă care urmăreşte ţinta nobilă de a elupta o universitate românească în Cernăuţi. In vederea acestui scop s'a convocat la Viena pe ziua de 18 Februarie n. o întrunire publică în restaurantul George David (VII. Zieglergasse 1). »E vorba de o izbândă naţională! — se zice în convocatoriul întrunirii. — »E vorba să se validiteze din nou în »ţara fagilor« drepturile noastre călcate în picioare. Fiecare student să-şi aducă aminte de misiunea sa înaltă şi dacă mai licăreşte în el măcar o scânteie de sentiment naţional, de dragoste de neam, se va înrola şi el sub drapelul ce l'am desfăşurat«.

Dorim ca noua pornire să fie încununată de succesul cel mai desăvârşit!

O statuă a împăratului Francisc Iosif I. în Habsburg. O personalitate de frunte austriacă s'a adresat regimului federal din Helveţia cu rugarea ca să conceadă a ridica în vechiul cuib al dinastiei Habsburgilor o statuă a împăratului Francisc Iosif I. cu ocasia jubileului de şasezeci de ani al Majestăţii Sale. Statua să o facă un sculptor elveţian, materialul să fie luat luat din Elveţia şi statua să rămână proprietatea Elveţiei. Se aşteaptă o decisiune în astă privinţă.

Fondul portretelor bărbaţilor bine meritaţi ai Reuniunei române agricole sibiene, şi-a înscris între binefăcătorii săi pe ilustrul domn Dr. *At. Marienescu*, membru al Academiei Române. Il. Sa, bazat pe rezultatele pozitive obţinute de această harnică Reuniune, ce sunt cuprinse şi în raportul general al 19 lea, printr'o scrisoare adresată secretarului reuniunei, d-lui Vic. Tordăşianu, îşi exprimă bucuria pentru munca rodnică, dezvoltată de comitetul Reuniunei, şi în deosebi pentru faptul, că agronomii noştri, pricepând măreţele intenţiuni ale comitetului, s'au pus ei înşişi, asemenea albinelor, pe lucru în folosul propriu, şi drept expresie a bucuriei sale i-a transpus suma de 20 cor. ca contribuire la cel mai modest şi sărăcuţ fond al portretelor bărbaţilor, cari s'au binemeritat pentru reuniune. Din mijloacele acestui fond, precum se ştie, s'au procurat până acum chipul în uleu al d-lui Eugen Brote şi al mult regretatului Dr. D. P. Barcianu şi acum în proiect e procurarea chipului mult regretatului Dr. *Aurel Brote*, traducătorul compendiului »Raiffeisen«.

Adunarea generală a Tovărăşiei pentru asigurarea ocazională a vitelor din Tohanul-vechiu (comitatul Făgăraşului) s'a ţinut în 16 Februarie n. a. c. în sala cea mare a scolii fiind bine cercetată din partea membrilor ei. Conducătorul tovărăşiei, preotul Moise *Brumboiu* în raportul anual, cel dintâiu raport, accentuând greutăţile începutului, constată cu plăcere că s'au dat ajutoare ca despăgubiri la 5 membrii în suma de 850 cor. In modul acesta sunt delăturate temerile multor consăteni, pe cari le aveau la începutul activităţii Tovărăşiei şi deci intrarea lor în societate li va fi de cel mai mare folos. Adunarea a examinat socotelile printr'o comisiune de 7 membrii esmisă din sînul ei şi a constatat cea mai bună rânduială în ele, votând absolutor comitetului şi în special cassarului Gregoriu *Manoilă*. După desbaterea şi a altor puncte adunarea s'a închis între manifestările de bucurie a celor prezenţi, cari nutresc frumoase nădejdi privitor la viitorul acestei tinere însoţiri. *x.*

Cununie. Domnul *Ivan R Conciu* din Buşteni, şi d-şoara *Ana D. Soiu* din Râşnov, îşi vor serba cununia lor religioasă, Dumineca, în 10 (23) Febr. a. c., în biserica »Domnească« din Buşteni, la oarele 12 din zi.

D-şoara Maria *Oprişu* şi d-l George *Martin* ne anunţă celebrarea religioasă a cununiei lor, care va avea loc Dumineca în 1 Martie st. n. 1908 la orele 3 p. m., în biserica gr. or. din Armeni. — Armeni, 1908, Sălişte.

Logodnă. Domnul *Ioan Gridan* şi domnişoara *Adela Berariu*, ambii din Tohanul vechiu, logodiţi. Tohanul-vechiu, în 3 (16) Februarie 1908.

Pentru muzeul Asociaţiunii au dăruit: d-l Simeon Popelia, perceptor reg. i. p. şi d-na Emilia Popelia, ambii din Rodna-veche, câte 5 coroane, la olaltă 10 coroane. — Primească generoşii donatori sincera mulţumită a comitetului central al Asociaţiunei«. *Iosif Sterca Şuluţu*, president.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai întrat: dela petrecerea studenţilor din 31 Ianuarie v. a c. ca venit curat Cor. 47.81, iar pe *lista de colectă Nr. 50* (colectant Emil Orzescu, din cl. II. com. dela R. Dumba (?) 50 bani, N. Meteş 1 cor. şi. I. Orzescu 1 cor., — *cu totul Cor. 2·50.* — Iniţiatorii parastasului pentru fericitul *Grigorie Maior*, au donat suma de 25 cor. întru pomenirea de veci a fostului redactor al »Gazetei Transilvaniei«, Grigorie Maior.

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimnaziului gr. or. român din Braşov.*

Episcop al districtului bisericei reformate din Ardeal a fost ales alaltăeri profesorul Bela Kenessy.

Doliul Slovacilor. Din Turoţ St. Mărtin se anunţă că preşedintele museului slovac din acea localitate Andreiu Kmety a încetat din viaţă în etate de 67 ani. Defunctul a fost un renumit botanist, apreciat şi în străinătate. La înmormântarea, care a avut loc eri, au luat parte numeroase deputaţiuni slovace în frunte cu deputaţii naţionalişti slovaci.

Necrolog. In Ibaşfalău a încetat din viaţă **Ioan Sighişiorean**, învăţător gr. cath. român după lungi şi grele suferinţe Dumineca în 16 Februar st. n. a. c. la 9 oare sara, în al 47-lea an al etăţei şi al fericitei căsătorii al 23-lea. Inmormântarea a avut loc Marţi în 18 Februariu la 1 oară p. m. în cimiteriul român greco-

---

asta ţi-o jor! Iar dacă la momirile străinilor tu eşti în stare să-ţi nefericeşti unica fată ce o ai, aceasta o poţi face, şi fără a pângări cinstea şi omenia familiei noastre, — o poţi face şi fără a mă vătăma pe mine om bătrân, care în viaţa mea n'am avut de lucru cu biraele şi cu judecăţile, ci numai lăudând pe bunul Dumnezeu am trăit lucrând — şi el mi-o ajutat a creşte şi a învăţa un copil frumos, un fecior bun, care îşi iubeşte poporul ca pe tatăl-său, care îşi iubeşte naţia ca pe mumă-sa, — care în viaţa lui, n'a făcut nimărui nici atâta rău, câtu-i negru sub unghie, care a ajutat şi ajută şi azi pe toţi sărmanii Români împricinuiţi pela judecătorii... şi d-ta pe acest înger de om, — pe fiul meu, în faţa mea îl numeşti viperă... oh! — şi pe un fibirău... şi pe unii... cumu-i notariu ista, care cu d-ta laolaltă beleşte şi dubeşte pe neştiutorii săteni, şi cari ne batjocăresc naţia, — tu pre ei îi prea măreşti, şi pe scumpul meu fiu îl huleşti... oh! sărmane om.,...

Cu toate că eşti tatal Veronicăi — dar—în chinuri mari te vei stînge... căci voi posti cincizeci de zile şi voi ceti asupra ta »Afurisenia«. Anatema! — Piei om perdut... te-ai vândut iadului,—ah! Doamne! —Cum?! Şi dela cine trebue să aud eu ocara şi hula asupra celui mai iubit fiu... celui mai drept şi mărimos advocat român...

— Aşa?!—întreba tremurând birăul... ceteşte numai »Afurisenia«, că asupra ta si a fiului tău va cădea... iar când fiul tău ar fi acela care spui tu... atunci... atunci n'ar fi...

— Ce?... N'ar fi?—fiul meu ce n'ar fi? erupse diacul, prinse pe birău tremurând de ambe mânile şi privindu-l rugător în ochi — oh! — ce n'ar... fi?

— Ceteşte numai afurisenia... ceteste — gândeşte numai la ea, căci şi gândul rău, iată pe tine te ajunge... însă destul,— eu vorbesc din paragrafi — ear tu din scripturi... dar nici una nici alta nu-ţi va da ţie drept — dacă feciorul tău ar fi om de omenie, şi domn, cum spui, şi cum am crezut şi eu până eri — o sărmane om nimicit — atunci el n'ar fi fost...

— Ce n'ar fi fost?—spune,—te rog cu lacrimi... ce şti de el.

— *N'ar... fi... fost... judecat de curtea cu juraţi la un an de zile temniţă şi o mie coroane gloabă!*

Eată *„Afurisenia"* asta ceteşte-o! — se răsti birăul ca un tiran şi aruncă pe masă o gazetă, deschisă, în care era tras cu cărbunele în jurul unei noutăţi; — apoi iute lăsă pe nefericitul bătrân în ghiarele celei mai mari dureri sfăşietoare, şi ca o vreme grea alergă înnebunit şi el către casa tatălui, să-şi vază de treabă.

Toate judecăţile lui aduse în această zi nefastă, au fost draconice!

. . . .

— Ochielarii... ochielarii, îngână bietul diac, tremurând şi întorcându-se cu gazeta în mână în jurul mesei, în ce vreme pe frunte-i isvoriau puvoie de sudori şi ochii lui mari albastri căutau înlăcrimaţi la acel loc, ce era încadrat cu cărbunele negru, de ţi-se părea că este un necrolog prevestitor de moarte.

Ochielarii erau puşi în psaltire. Puse foaia întinsă ca hartă pe masă, şi cu mâna tremurândă şi cu inima sângerândă puse ochelarii şi începù încet, — devenind din ce în ce mai palid,—a silabiza de pe nemiloasa foaie, noutatea şi mai neînduratoare pentru inima unui bătrân diac:

„*Verdictul*": — După 10 minute juriul apărù şi ceti următorul verdict:

Dr. Ioan Glonţu e vinovat pentru agitare şi judecat la *un an temniţă de stat* şi una miie coroane amendă. Judecata e ridicată la valoare de drept...

. . . .

Ah!... erupse bunul bătrân, şi punându-şi mâna pe inimă: ...fiul-meu ...judecat ...la temniţă ...la temniţă ...şi încă de *stat*, cea mai groaznică... poate... Dumnezeul părinţilor noştri... Paraschivă... Paraschivă... murmurà el tot mai încet... tot mai stins, — şi deodată se rostogoli lungit la pământ strângând în mână gazeta cea nevinovată.

Paraschiva însă a avut altă pricină, că întâlnindu-se cu birăul l'a luat de scurt, hâşăindu-l cu nădejde: »hâş cocoş, hâş mâncate-ar vulpea«!

Pe când sosi ea, — află pe diac întins pe podele, — cu faţa acoperită de gazetă, şi cel mai grabnic lucru i-au fost, să înceapă a sbierà şi a plânge, rupându-şi şi zmulgându-şi părul! —'Of vai! of vai! bunul meu moş, of vai! — apoi căzu şi ea fără simţiri peste corpul bunului ei soţ: —

— Amândoi vom muri deodată... O! nu simţ tu lacrimile mele iubitul meu soţ... tu eşti mort... te-o 'nveninat birăul cu vorba.... amândoi murim... singur nu mă lăsà. Of de-odată amândoi...

Da! — însă uşa se deschise şi Veronica cu ochii plini de lacremi se repezi spre ei.

(Va urma.) I. Rodina.

cath. Pe defunctul îl deplâng Maria Sighiştorean n. Todean, ca soţie. Alesandru, Traian, Lucreţia ca fii şi fică. Iuliana ca noră. Vasile, Raveca, ca frate şi soră. Nonic Turcu, ca cumnat.

Odihnească în pace!

— Văduva Reveica Jugănaru, din Braşovul-vechiu, mama d-lui N. Jugănaru tipograf la »Drapelul« în Lugoj, şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului, Sâmbătă în 2 Februarie v. 1908 în etate de 75 ani şi în al 37-lea an al văduviei sale. Rămăşiţele pământeşti s'au depus Luni după amiazi ppre vecinică odihnă în cimiterul gr. or. român din Scroafa (Brad) unde cu 10 zile mai înainte se dusese să-şi cerceteze o fică care locuieşte acolo O deplâng fiii săi Nicolae şi Dumitru, fiicele Elena şi Maria, nurorile sale Maria şi Reveica, precum şi numeroşi nepoţi şi nepoate. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată.

Deputat al Dejului a fost ales Luni cu mare majoritate candidatul partidului constituţional Barcsay Tamas.

Atelierul de ţesături şi cusături al »Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei« dela Orăştie, face cunoscut că fiind acum iarnă şi primăvară, mai cu samă timpul în care femeile noastre se ocupă cu lucrarea ţesăturilor şi cusăturilor, primeşte comande de covoare, perdele, costume naţionale, ştergare decorative şi alte obiecte ţesute şi cusute după motive originale româneşti. Directoara roagă onoratul public a face acum cât mai multe comande pentru a putea ocupa cât mai multe ţărance. *Victoria D. Erdélyi* directoară.

Oficiul de dare al oraşului ne roagă să dăm loc următoarei publicaţiuni: Toţi plătitorii de dare de pe teritoriu oraşului Braşov, cari nu plătesc dare la sfertul de an 6 cor., se provoacă prin aceasta, ca până la 24 Februarie 1908 la 12 oare din zi negreşit să-şi plătească darea către stat şi aruncurile comunale pe cuartalul prim 1908 căci la din contra în sensul §§ 57—74 art. de lege XLIV. din 1883 încassările se vor face pe cale de esecuţie fără nici o considerare.

Petrecerea tinerimei române de pe Coastă (Braşov-Scheiu) va avea loc Sâmbătă în 16(29) Februarie a. c. în sala dela hotel Central Nr. 1.

Deschiderea unei nouă prăvălii de croitorie bărbătească. Se aduce la cunoştinţa publicului nostru românesc din Braşov şi dela sate, că la 1 Martie n. a. c. se va deschide o nouă prăvălie de croitorie bărbătească, civilă şi militară, cu un asortiment de stofe de primăvară de calităţile cele mai fine şi moderne. Prăvălia va fi deschisă în strada Mihail Weis Nr. 10 de un tânăr român, care promite a fi un croitor de model, atât în privinţa croitoriei cât şi în purtarea prevenitoare faţă de clientela sa.

Ministrul ungar de interne a oprit din cause sanitare importul şi vinderea în interiorul ţării a preparatului »Bier Extrakt« furnisat de firma Hildebrand şi Müller din Hanovra.

La »Fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace« au mai dăruit: Sebastian Stanca, paroh (Vulcan) 1 cor., Nicolae Costescu, paroh (Sereca) 2 cor., Valeriu Popoviciu, paroh (Sibiel) 1 cor., G. Ittu, paroh (Vale) 3 cor., Man Lungu, paroh (Răşinari) 1 cor., I. Axente paroch (Boarta) în cinstea nepotului şi finului său Cornel, fiul culeg. tip. Demetriu Axente 2 cor. şi Isidor Marcovici, culeg. tip. 20 bani.

Convocare. Pe baza §§-lor 11 şi 20, p. 8 din statute membrele »*Reuniunei femeilor române din comitatul Hunedoarei*« împreună cu toţi cei ce doresc sprijinirea şi înaintarea reuniunei noastre, prin aceasta să învită a lua parte la *adunarea generală*, ce se va ţinea în Deva, la 22 Februarie st. n. 1908 d. a. la 3 oare în localităţile »Casinei române«. Din şedinţa comitetului, ţinută la 8 Decembrie 1907. *Dionisiu Ardelean*, secretar. *Elena Pop Hosszu Longin*, prezidentă.

Profesor dă oare de limba franceză. — Adresa la administraţie.

Un copil mâncat de cloţani. Din Arlen (Franţa) ni să vesteşte, că o mamă intrând în dormitorul copiilor ei, a observat că o mulţime de cloţani fug din paturile copiilor. Patul unui copil era inundat de sânge, căci cloţanii tocmai voiau să îmbuce pe cei doi copilaşi ai ei de 2 ani şi de 14 luni. Cel mai mic dintre copii era deja mort, de oarece gâtul i se consumase de tot, cel maimărişor trăia încă, dar avea atâtea rane pe trupşorul său încât nu mai rămase nici o speranţă, ca să scape de moarte.

Acid carbonic natural, fluid preparat chemic din renumitele isvoare de acid carbonic, dela băile Buzias liferează prompt Stabilimentul de acid carbonic *Muschong*, care nu face parte din cartel.

Cantităţi mai mari pentru scopuri industriale sunt a se procura la timp.

Untura de peşte cu miros şi gust neplăcut, din care causă cu greu se putea folosi, se poate acuma căpăta în forma de renumita *Emulsiune Scott*, care este gustoasă şi uşor de mistuit.

Instalare de preot în Sibiu.

— 4 Februarie n. 1908.

Pensionându-se veteranul paroh P. *Simtion* dela biserica română gr. or. patronată din suburbiul Iosefin, în postul devenit astfel vacant a fost numit — la dorinţa expresă a poporului din numita parochie — presbiterul Ioan Baptist *Boiu*, fiul fericitului vrednic bărbat al bisericei şi al neamului nostru Zaharie Boiu. Ziua de 9 Februarie n. a fost hotărâtă pentru instalarea canonică a noului paroh.

Comuna bisericească amintită numără puţini parochieni, dar aceşti puţini — considerându-i după interesul viu ce'l poartă bisericei şi şcoalei lor şi după hărnicia şi purtarea lor în genere — merită toată atenţiunea şi încurajarea.

Purtarea neesceptională, simţul de ordine şi însufleţirea nefăţărită faţă de noul lor păstor sufletesc, dovedită cu ocazia instalării acestuia, ar putea servi de model în multe locuri la poporul nostru! Şi este cu atât mai remarcabil acest lucru, cu cât se ştie, că în general poporul nostru, care trăieşte pe la oraşe, este de regulă mai nedisciplinabil — ca să nu zic mai mult!

Despre decurgerea serbării amintesc numai pe scurt următoarele:

In dimineaţa zilei de 9 c. n. părintele Boiu e condus dela locuinţa sa dimpreună cu d. asesor conzist. M. Voilean, ca administrator protop. al tractului Sibiiu, într'un cortegiu frumos de vre-o 16 trăsuri la biserică. La intrarea în biserică fu bineventat în cuvinte calde de către învăţătorul local Nicolae Iordan, (precum la plecarea de-acasă i-se adresase din partea d-lui Iosif Marcu ca preşedinte al comit. parochial de-asemenea câte-va frumoase cuvinte de bună primire). Părintele Boiu răspunde şi mulţămeşte tuturor pentru dragostea cu care'l primesc, apoi intrară cu tot poporul în biserică! Serviciul divin s'a oficiat de presbiterul Boiu şi de Prea On. d. M. Voilean, iar răspunsurile liturgice le dete cu multă îngrijire şi adeseori cu toată fineţa corul bărbătesc al reuniunii meseriaşilor din Sibiiu sub conducerea priceputului şi simpaticului lor dirigent Candid Popa.

Inainte de liturgie se îndeplini introducerea canonică a noului paroh în post din partea prea On. d. asesor M. Voilean cetindu-să gramata archierească de numire. D. Voilean în calitatea sa de administrator al tractului adresă poporului cuvinte blânde şi cuminţi, îndemnându-l la supunere şi dragoste nefăţărită faţă de noul lor paroh, iar acestuia îi dete în grijă cu cuvinte duioase şi sincere pe noii săi fii sufleteşti!

Părintele Ioan Baptist Boiu, cu o elocvenţă deosebită, moştenită de sigur dela fericitul său părinte, mulţămeşte mai întâi Inalt prea Sf. Sale d-lui archiepiscop şi metropolit Ioan Meţian, pentrucă l'a numit d-lui asesor conzist. M. Voilea pentru osteneala, ce şi-a luat-o cu instalarea sa şi în fine poporului pentru dragostea, de care l'a făcut părtaş, dorindu-l de paroh al său. Asigurând cu puternice cuvinte pe poporeni de sprijinul său şi de dragostea sa sinceră, promite solemn, că de-aci înainte toate puterile şi-le va dedica cu drag înaintării şi prosperării parochiei şi a poporenilor săi.

După serviciul divin, la care au asistat şi o mulţime de persoane distinse din Sibiiu, prietini şi cunoscuţi ai noului paroch, tot poporul în frunte cu d-l asesor conzist. şi cu noul paroch au pornit în lung şi frumos convoi spre restaurantul »Hermann'sgarten« unde s'a servit o mică gustare!

Mai mult ca 150 de persoane erau adunate în sala cea mare a restaurantului şi anume afară de poporul din numita parochie am mai putut observa pe domnii: N. Ivan, Dr. Miron Cristea, Lazar Triteau, asesori conzistoriali; Dr. G. Proca, secret. conzist.; profesorii D. Comşa, T. Popovici, Dr. Lupaş, N. Bălan, apoi domnii V. Fincu, ing. Pamfilie, Dobre, Mohan, Roşca, Sfetea, Simţion, câţi-va parochieni din cealaltă parochie din Sibiiu etc., iar formând o grupă separată harnicii corişti ai Reuniunii meseriaşilor din Sibiiu. Intr'aceea sosi şi venerabila d-na Boiu, mama parohului dimpreună cu o cumnată a acestuia.

Dintre toaste amintesc: M. Voilean pentru Inalt Prea Sf. Sa metropolitul; Dr. M. Cristea în cuvinte pline de însufleţire pentru poporul sibiian, care prosperează tot mai mult în oraşul vestit al Sibiiului, asesorul M. Ivan pentru vrednica familie Boiu. Se ridică apoi părintele Boiu şi emoţionat mulţămeşte tuturor pentru onoarea ce i-s'a făcut.

Mai vorbesc apoi: prof. D. Comşa, învăţătorul Iordan etc.

Masa se ridică după plăcute şi neuitate momente şi toţi în ordine mulţămiţi cu sine se depărtează.

Ca să nu fiu nedrept, trebue să amintesc, că în decursul mesei a delectat publicul cu vre-o două trei cântări frumoase şi bine executate corul amintit al Reuniunei meseriaşilor, iar taraful de lăutari a ridicat buna dispoziţie a oaspeţilor cu frumoase cântece româneşti.

⊙

In procesul de pressă intentat colaboratorului nostru extern, d-lui *Ioan Rodina*, pentru poezia publicată în Nr. 161(1907) al *„Gazetei Transilvaniei“* şi intitulată *„Limba noastră“*, s'a ţinut pertractarea asupra *excepţiunilor* înaintea *senatului de acuză a tribunalului din Târgu Mureşului*.

Rezultatul a fost, că tribunalul *a dat loc excepţiunilor* şi a *respins acuza procurorului* pe temeiul §-ului 264 p. i. al procedurei penale, că anume poezia încriminată de procuror pe motiv, că prin ea autorul ar fi comis delictul de agitaţie, nu conţine „agitaţiune“.

Procurorul a anunţat recurs contra acestei sentinţe a senatului de acuză.

Acuzatul Ioan Rodina a fost reprezentat şi apărat la pertractarea esceptiunilor de d-l advocat Dr. *Enea Draia* din Târgu Mureşului.

*

In *esceptiunile*, ce le-a înaintat d-l Ioan *Rodina* tribunalului din Târgu-Mureşului în contra punerei sale sub acuză, se constată înainte de toate că versurile încriminate n'au putut şi nu pot avea de scop aţiţarea urei contra naţionalităţii maghiare.

»Eu cel puţin nu cred — zice d-l Rodina — că s'ar putea găsi curte cu juraţi, care în versurile incriminate să vadă delictul agitaţiei în contra naţionalităţii maghiare, deja şi din motivul că nu s'ar găsi jurat, care ar ţinea Ungaria de »păgână« (Expresiune folosită în poezia încriminată N. R.) De acolo că Românii din Ungaria au combătut proiectul şcolar pe motiv, cum zice actul de acuzare, că »maghiarimea ar ţinti prin acest proiect la nimicirea limbei române« — nici cea mai forţată logică n'ar putea deduce, că versurile încriminate ar urmări aţâţarea la ură. Aceste versuri n'au nimic comun cu naţionalitatea maghiară. Dar nici naţionalitatea maghiară n'a fost aceea, care a adus noua lege şcolară, ci parlamentul alcătuit din complexul tuturor naţionalităţilor din patrie. Prin urmare şi aceasta împrejurare în sine eschide acea presupunere, că versurile au urmărit aţâţarea contra naţionalităţii maghiare.

»Nu aţâţare ci preamărirea limbei mele, ce isvoreşte din iubirea către dulcele graiu al mamei mele, conţin versurile încriminate şi arată în coloritul poetic cum adecă străbunii noştri (nu moşii şi strămoşii) şi-au apărat limba în contra păgânilor, cari s'au năpustit asupra ei. A-şi iubi şi lăuda limba mamei este datorinţa etică a fiecărui individ, iar preamărirea ei este o inspiraţie dumnezeească — prin urmare din iubirea şi preamărirea limbei materne nu se poate deduce în nici un cas aţâţarea la ură faţă de o altă limbă sau rassă.

»Vai de acea ţară — încheie d-l Rodina — a cărei cetăţeni nu-şi iubesc nici limba mamei lor! Aceştia nu vor putea iubi nici alte lucruri mai înălţătoare«.

Date istorice

cu privire la viaţa bisericească a Românilor din Braşov şi la comunele din »Ţara Bârsei«.

— Urmare. —

Despre biserica Românilor nu mai aflăm nimic până la anul 1620. In acest an venise Gavrilă, vaivodu Munteniei pe drumu Branului în ţara Bârsei şi de sigur va fi vizitat şi biserica română clădită cu ajutorul lui Bassarab şi Aaron.

In 8 Noemvrie a acestui an 1620 într'o Duminecă pe la oarele 1 şi 2 după ameazi a fost un cutremur aşa de grozav în ţara Bârsi, încât se prăbuşise turnul tâmplarilor şi al putinarilor, deasemenea şi multe biserici dela sate. Dela biserica română căzuseră 3 cruci.

Cu privire la bisericile din comunele supuse ale oraşului Braşov, Zerneşti şi Tohan, aflăm din ziarul lui Paul Benkner, cumcă în anul 1681 a vândut primarul Braşovului dreptul parochial unui preot român sărac pentru 7 galbini. »Ce păcat! Să promoveze un creştin o treabă idiolatrică!« zice Benkner în această notiţă. Cum să se înţeleagă »promovarea unei trebi idiolatrice«, nu pot spune, deslușire vor putea da istoricii bisericeşti, care se ocupă mai profund cu cauza religiunei.

In anul 1689, pe când un foc mare a nimicit oraşul întreg, a ars şi Scheiul românesc, numai Ciocracul a rămas neatins. In această groaznică nenorocire perduseră viaţa lor aproape 300 de oameni. Intre aceşti 300 oameni morţi de sigur vor fi fost şi români din Scheiul Braşovului.

In luna Septemvrie 1724 au predat Românii braşoveni împăratului un *memorial*, rugându-se pentru o »libertate«. Ce libertate s'a cerut, n'am aflat până acum.

Cronica ne face în scurte cuvinte cunoscut, că în 9 Octomvrie 1732 s'a ivit o răscoală în biserica română din cauza părintelui Todor.

O altă notiţă ne spune, că în 5 Februarie 1733 a venit episcopul Românilor uniţi, adică Iuon Micul sau Joan Klein la Braşov şi a cerut dela români tribut, ceeace însă n'au vrut să-i dea. Mai departe aflăm că tot în aceeaş zi a fugit popa Todor în Vallachia (România).

Prin venirea episcopului unit la Braşov, cred că am găsit cauza turburărilor din biserica română din 9 Octomvrie 1732 căci bănuesc, că popa Todor a fost un aderent al episcopului Ioan Micu şi a încercat să treacă şi Români braşoveni în lagărul uniţilor. Românii braşoveni însă n'au avut nici voie nici lipsă a se lăpăda de religiunea greco orientală, şi de aceea s'au şi opus cererii lui Micul, ca Români braşoveni să-i dea tribut, adecă să-l recunoască de episcopul lor. Scheienii văzând pretenţiunea agresivă a episcopului unit. de sigur au pus aceasta pe contul lui popa Todor, pe care, se vede, l'a luat prin ameninţări la fugă din Braşov.

Deamnă de ştiut este notiţa făcută de preotul săsesc I. *Dück*, din Codlea în privinţa Românilor din Şcheiu. In anul 1736, zice Dück, au cutezat Românii din Scheiul Braşovului, aşi face pe sama lor o deregătorie proprie română şi a se folosi de libertăţile oraşului d. e. de-a primi pe Români în ori şi ce meserie sau negoţ şi a ţine lege deosebită în ţinutul întreg şi a libera negoţul în Schei, prin ce treburile ajunseră acolo, că fiecare fuşer (auzi minune!) putea lucra fără supărare, şi putea să slăbească drepturile ţechurilor. Insă magistratul s'a îngrijit ca să n'aibă succes cererea şi întreprinderea Românilor, căci făcuse arătare la guvern. Din partea generalului comandant se trimiseră domni din magistratul Braşovului, între alţi domnul Andrei Tartler şi Christof de Seewald, apoi 4 fruntaşi din comunitate, 4 delegaţi din ţechuri şi 2 bătrâni din district, primarul din Codlea şi Petru Römer din Ghimbav, deoarece afacerea aceasta interesează districtul întreg şi deoarece nu era comună, în care să nu trăiască Români. Nu se ştie de sigur, că ce a isprăvit această deputaţiune, atâta însă a făcut, că Saşilor le-au rămas libertăţile lor, *Românii însă au fost amendaţi.*

In anul 1739 aflăm că Românii din Schei lărgesc corul bisericii lor.

Aflăm la anul 1743 că în 10 Iunie a venit episcopul catolic, Klobusitzky, la Braşov, şi a vizitat toate bisericile şi pe cea românească.

In luna Octomvrie 1750 căpătară măcelarii (saşi) dela magistratul braşovean un privilegiu, conform căruia măcelăriile româneşti din ce în ce să se desfiinţeze, *însă treaba a mers altfel*, zice cronicarul.

In mare spaimă ajunsese autoritatea săsească în Braşov în luna Noemvrie 1754.

La timp de noapte puseră Românii fără știrea magistratului o cruce de lemn înaintea porții superioare (la întrarea în târgul cailor) lângă Valea lată. Intr'o a tă noapte însă se furase grinda curmezișe dela cruce și așa se părea din depărtare, că ar fi un stâlp de spânzurătoare.

Anul 1754 are o însemnătate într'atâta, încât Românii din Herman începură în acest an a clădi cu învoirea judelui brașovean, domnul Seevald, o bisericuță.

In anul anul 1758 aflăm că bisericuța săracă din *Herman* încă n'avea clopot. Cronicarul ne spune că Românii din Herman în acest an *au pus un clopoțel în bisericuța lor.*

(Va urma.) *W. Niemands.*

Procesul generalului Stössel.

Se știe că generalul rus Stössel, apărătorul Porth-Arthurului, a fost tras înaintea tribunalului militar din Petersburg, fiind acusat că a tradat patria deoarece n'a apărat cetatea Porth-Arthurul până la ultima picătură de sânge. Procesul s'a terminat zilele trecute și acuma se așteaptă pedeapsa ce o va aduce tribunalul militar. Procurorul a propus pentru generalul Stössel pedeapsă cu moarte.

Iată unele amănunte asupra acestui proces.

In procesul generalului Stössel sunt de remarcat următoarele momente: Momente agravante pentru Stössel sunt: Intr'un consiliu de răsboiu, la care au luat parte în 29 Decemvrie toți comandanții trupelor și generalii, dintre 23 ofițeri s'au declarat 19 pentru continuarea luptei chiar la estrem. Dar Stössel în mânia acestei decisiuni a consiliului de răsboiu, a început a pertracta cu Japonezii și consecința acestei pertractări a fost predarea fortului. Garnizona în momentul capitulării consta din 12000 infanteriști și matrozi și 5000 artileriști și pioneri. Numărul celor bolnavi și răniți, să dă cu 15000. Proviziuni să mai găsiau: 2000—3000 cai, făină pentru 40 de zile, pesmeți pentru 15 zile, legumi pentru trei luni și zahăr pentru 15 zile. Muniţiuni aveau, după spusele martorilor, pentru o lună de zile, iară numărul armelor practicabile să zice că ar fi fost 300.

Stössel, ca să desvaliditeze aceste afirmațiuni, susține, că el în realitate n'avea mai mulți ca 11000 infanteriști, cari partea cea mai mare erau incapabili de luptă, că provisiunea muniției era neînsemnată, și numărul tunurilor insuficient. Dacă Japonezii ar fi cucerit fortul cu asalt, ar fi fost tare espusă poporațiunea civilă.

Măcelul întâmplat la asaltul fortăreței pe atunci chineze, Port-Arthur în anul 1894/5 s'ar fi repețit.

Astfel Stössel ar fi capitulat în favorul celor 20000 de locuitori ai cetății. Din punct de mânecare al umanității se poate desvinovăți purtarea generalului, dar din punct de vedere politic și strategic rămâne culpabil de vreme ce în răsboiu să tratează de ferirea și salvarea statului și a milioanelor de supuși, în cazul prezent — ruși.

Se cunosc astăzi referințele strategice din cel din urmă răsboiu și de aceea capitularea pripită a Port-Arthurului își avu consecințele sale foarte grave pentru mersul operațiunilor pe uscat și pe mare.

Prin căderea Port-Arthurului trupe considerabile japoneze ocupate până atunci la Port-Arthur deveniră disponibile, ca să poată lua parte la strajnicele lupte dela Mukden și Șacho chiar în momentele decisive.

Și mai gravă a fost, căderea Port-Arturului în consecințe pentru flota rusească de desblocare. Ea trebui să susțină lupta cu flota japoneză fără a mai avea acest punct de razim — de aci apoi catastrofa cunoscută în destul. Apoi să se mai ia în vedere influința de descuragiare a trupelor rusești și de altă parte conștiința de valoarea lor a Japonezilor. Deci dară capitularea prematură a Port-Arturului caută a să timbra drept crimă contra statului, care trebue să fie aspru pedepsită și din punct de vedere politic și militar.

Din investigațiunile făcute rezultă, că Stössel s'a făcut culpabil de lăcomie, corupțiune și nedreptate. Mai mulți combatanți îi impută generalului corupțiune cu bani și lăcomie de câștig ca motive a capitulărei. Este regretabil a auzi, că bărbatul, asupra căruia erau ațintiți ochii întregei lumi în curs de mai multe luni, carele primise cele mai frumoase manifestări de recunoștință și simpatie și fusese onorat cu cele mai înalte distincțiuni, acum deodată să fie înfierat drept înșelător, carele din poftă de câștig, — din egoism urît și din vanitate, a pricinuit o catastrofă, care a adus cu sine nimicirea armatei și a flotei rusești.

Prin cercetările făcute s'au descoperit lucruri — care cetindu-le ți se ridică părul măciucă luând în considerare modul nostru european de cugetare. Discusiuni între generali, ură personală, invidie, intrigi, esploatări, corupțiune, cu un cuvânt instincte josnice, pe care nu te-ai fi așteptat să le găsești la acești funcționari.

Solemnitatea inaugurărei clubului român în Arad s'a săvârșit Dumineca în prezența unui număros și ales public din Arad și jur. E vorba aici de biroul central instituit de secția română din clubul dietal naționalist, care a fost însărcinat cu organizarea partidului român dietal în provincie. Discursul de inaugurare l'a ținut d-l deputat Dr. Ioan *Suciu,* care predând localul clubului, zise:

»Cei strânși aici în numele aceleiaș idei, pentru cinstea aceluiași steag, să ținem în sufletul nostru mereu aprins focul sacru, dragostea de neam, tăria convingerilor și curajul de-a ști suferi pentru ideile noastre«.

Producțiuni și Petreceri.

Inteligența română din Șimleu invită la petrecerea ce dans ce-o va aranja Dumineca, la 1 Martie st. n. 1908, în salele teatrului orășenesc din loc. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de persoană 2 coroane, de familie (până la 3 membrii) 5 cor. Venitul curat este destinat casinei române din loc. Suprasolvirile să primesc cu mulțămită și să vor cuita pe cale ziaristică.

— *Reuniunea română de cântări „Hilaria" din Oradea-mare* invită la concertul impreunat cu dans ce-l va aranja Joi la 5 Martie 1908 st. n., cu concursul binevoitor al doamnei Emilia Porumb și a domnișoarelor Eugenia Fâșie și Valeria Stefanica, în sala dela »Kereskedelmi csarnok« (piața mare). Inceputul precis la 8 oare seara. Prețul de întrare: Pentru o familie 10 coroane. Pentru o persoană 4 coroane. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului reuniunei și a mesei studenților.

Programa: I. 1. *a)* »Scumpă dragă copiliță«, cor. bărb. de G. Dima. *b)* »Serentina«, cor. bărb. de Schuhmann. 2. Ch. de Beriot op. 86 »La gazza ladra« (de Rossini) duet de violină executat de dnii Eugeniu Pescar și Sever Papp. 3. »Regina Ostrogoților«, poezie de George Coșbuc declamată de d-șoara Eug. Fâșșie. 4. *a)* »Fantasie impromptu«, de Fr. Schopin. *b)* »Concert F. moll«, executate la pian de d-șoara Valeria Stefanica. 5. *a)* R. Schuhmann »Cei doi grenadiri«, (Heine). *b)* »Mugur mugurel«, de G. Dima, cântate de d-l V. *Popoviciu* cu acompaniament de pian. II. *Candidatul Linte* sau »Rigurozul teologic«, comedie în 2 scene pentru cor bărbătesc cu acompaniament de pian susținut de doamna Emilia Porumb. La dans va cânta musica militară, iar în pauză se vor executa jocurile naționale »Bătuta« și »Călușerul«.

— *Corul dela biserica gr. or. română din A. Julia (Maieri)* invită cu toată onoarea la concertul al VI-lea care se va aranja în 23 Februarie st. n. a. c. în sala cea mare din hotelul »Europa«. Inceputul la 8 oare precis. Venitul curat e destinat în favorul școalei.

Program: Dirigent: Laurențiu *Curea.* 1. H. Kirschner: »Măestrii și plugari«, imn, cor mixt. 2. *a)* I. Crișan: »Hai leliță 'n vîrf de munte«, cor mixt. *b)* A. Bena: »La fîntînă«, cântec poporal, cor mixt. 3. *a)* G. Dima: »Scumpă dragă copiliță«, cor mixt. *b)* Musicescu: »Briul Popilor«, cor mixt. 4. *a)* I. Vidu: Moțul la drum«, cor bărb. cu solo de tenor. *b)* I. C. Porumbescu: Marșul cântăreților«, cor. bărb. 5. N. Popovici: »Hora Dobrogeana«, poezie de V. Alexandri, cor mixt. 6. *a)* I. Costescu: »La o rîndunică«, cor bărb. *b)* *** »Sună buciumul«, cor bărb. *c)* A. Bena: »La bere« și »La vin«, coruri bărb. 7. I. Vidu: »Răsunet dela Crișana«, cor mixt cu solo de bariton. 8. G. Dima: »Două inimi nu'mi dau pace«, horă, cor mixt.

— *Tinerimea română din Făgăraș și jur* invită la petrecerea cu dans ce se va ținea Dumineca în 1 Martie n. în sala dela hotel Paris (Sorea). Scopul filantropic. Prețul de întrare: pentru familie 5 cor., de persoană 2 cor. Inceputul la 8 oare seara.

President de onoare: Dr. Nicolau Șerban, deputat dietal. Comitetul aranjator: Dr. Liviu Pandrea, president. Dr. Cornel Albu, Dr. Dumitru Borcia, Nicolae Boeriu, Iuliu Cârje, Vasile Fulicea, Valeriu Ghircoiaș, Constantin Moldovan, Iancu Dan, Dr. Camil Negrea, Dr. Virgil Păunaș, Aurel Pinția, Dr. Emil Pop, Dr. Traian Pop, Virgil Radu, Ion Titieni, Petru Titieni.

Numărul jubilar al „Gazetei" se poate abona ori și când în decursul lunei lui Februarie st. v. a. c. cu următoarele condițiuni:

In Austro-Ungaria, pentru abonații „Gazetei" *50 bani,* pentru alții *1 coroană.*

In România și străinătate, pentru abonații „Gazetei" *1 coroană,* pentru alții *2 coroane.*

Ținem a observa pentru orientarea cetitorilor, că favorul, ce se dă abonaților foaiei noastre, se restrânge la exemplarele abonate. Astfel un abonat al ziarului nostru nu poate să aboneze cu prețul redus mai multe exemplare din numărul jubilar.

Rugăm pe toți câți se interesează de a avea numărul jubilar al „Gazetei" a se grăbi cu abonarea lui, ca să putem stabili pe baza aceasta cât de mare să fie ediția. Pentru abonamente întârziate nu mai putem garanta.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 20 Februarie. In ședința de eri a dietei era se răspundă ministrul Apponyi, dep. Bozoky, care interpelase în chestia învățământului în școalele românești din Sibiiu. Bozoky fiind absent, Apponyi și-a amânat răspunsul. Ședința a fost de scurtă durată. S'a fixat apoi ordinea de zi pentru ședința de azi, Joi: raportul ministrului de comerciu asupra activității biroului de statistică.

Budapesta, 20 Februarie. In ședința de mâine, Vineri, *se va începe discuția proiectului privitor la revizuirea regulamentului Camerei.* La consfătuirea de eri, convocată de ministrul Andrassy, partidul naționalist și croat n'a fost invitat.

Viena, 20 Februarie. Ziarul „Neue Freie Presse" află că Suveranii României vor pleca în curând în Italia.

Londra, 20 Februarie. Telegrame sosite din Lisabona anunță că regina Amalia primește zilnic scrisori de amenințare prin cari e invitată a părăsi cu fiul ei imediat țara, dacă nu dorește să aibă soarta lui don Carlos și a prințului moștenitor.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea producțiunei musicale-teatrale impreunată cu dans aranjată de corul tinerimei române din *Herman* sub conducerea corpului învățătoresc, Dumineca în 30 Decemvrie v. 1907 în sala hotelului comunal din loc, au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii st. domni: Iosif Minea, Zernești 7·60 cor., Ioan Toma, paroch Dobolii inf. 2 cor., Savu Luca, înv. Satulung 1·80 cor, Aristotel Mucea, comersant Tohan 1·60 cor., Ioan Nan, paroch Sâmpetru 1 cor., Dr. Samuil L. Nehrer, medic Herman 80 fil., Iordan Curcubătă, paroch Budila 60 fil, George Ionescu, paroch Budila 40 fil, George Dogariu, paroh Marcoș 40 fil. In total s'au încassat 260·36 cor. din cari subtrăgându-se spesele de 175·16 cor. a rezultat un venit curat de 85·20 cor. care s'a adăogat la fondul corului.

Aducem și pe această cale tuturor contribuenților și participanților, cari au conlucrat la reușita acestei petreceri, *sincerile noastre mulțămiri.*

Herman, 27 Ianuarie 1908.

Pentru comitetul aranjator
George Fătuleț.

Bibliografie.

In *Biblioteca pentru toți* a mai apărut Nr. 311, Aventurile lui Sherlock Holmes de *Conan Doyle.*

Pe »Sherlock Holmes« cine nu-l cunoaște?

E mai popular numele acestui detectiv inventat decât chiar al lui Conan Doyle, autorul.

S'a jucat și pe scena Teatrului Național din București o piesă întitulată Sherlock Holmes, scrisă de Bonn, un fel de compilație din toate nuvelele lui Conan Doyle față de Sherlock Holmes.

Cele două nuvele pe care le dă în traducere *Biblioteca pentru toți* sunt alese printre cele mai caracteristice ale lui Conan Doyle și ele vor fi de ajuns spre a da o idee lămurită de talentul și de mijloacele extraordinare de care dispune acest scriitor. Cetindu-le, cetitorii vor putea aprecia și vor fi în măsură să facă deosebire între *Sherlock Holmes* al scriitorului englez și între nenumăratele contrafaceri și imitațiuni, cari au năpădit câmpul literaturei nuvelistice și dramatice și cari n'au nimic comun cu opera frumoasă, interesantă și literară a lui Conan Doyle.

Traducerea, pe cari ne-o prezintă *Biblioteca pentru toți,* e făcută cu multă îngrijire și păstrează tot farmecul originalului. Prețul 30 bani.

De vânzare la librăria *A. Mureșianu* Brașov.

Lupta în contra alcoolismului.

Conferințe poporale în Ghiroc. — Inființarea societăților de temperanță.

Lupta în contra flagelului pustiitor, pe semne, s'a început și la noi.

Preotul *D. Voniga,* a deschis în *Gyirok,* seria unor conferințe poporale impuse preoților și învățătorilor prin circular episcopesc. — Scopul acestor conferințe este combaterea abuzului de beuturi spirtuoase și luminarea poporului asupra consecințelor păgubitoare ale acestui vițiu.

Conform circularului dat în acest subiect de P. S. S. Episcopul Aradului, preotul *D. Voniga* și înv. *A. Baicu* au început a se achita de această datorie prin conferințele începute și cari vor mai avea să urmeze.

Păr. *D. Voniga* a lucrat și a compus un adevărat studiu în materia aceasta pe carele apoi l'a împărtășit poporului în trei conferințe consecutive. — Prima conf. s'a ținut în Dumineca dela 2 Februar n. a. c. In această conf. par. *Voniga* a vorbit poporului adunat în număr mare, despre alcoolizm, care ca un flagel se întinde între noi și își răpește victimile sale. A vorbit despre beuturi în general; despre istoricul beuturilor spirtuoase; despre consecințele păgubitoare ale alcoolismului, în general, și în spețial despre efectele lui asupra organismului omenesc.

Tot în această conferință învățătorul *A. Baicu,* a arătat poporului prin cifre risipa de bani și de avere ce să face numai într'un singur an în Giroc și care după o evaluare medie și chiar după mărturia birtașilor ajunge cifra de 38 mii cor. la an, pe când totalitatea tuturor sarcinelor și a contribuțiilor publice abia face vre-o 30 mii cor. la an. In urmare lamentarea că suntem săraci, nu e nici sinceră nici adevărată, pe când adevărul trist: că suntem pătimași demoralizați și risipitori, se adeverește

*

In conferința a II. ținută în *Ghirok,* Dumineca la 9 Februar n. par. *D. Voniga* cu provocare la mărturia celor mai celebre autorități medicale și spre îngrozirea ascultătorilor, cari nu mai încăpeau în localul școalei spațioase, a vorbit *despre alcool și ereditate,* arătând cu mărturii și date statistice efectele cele funeste ale alcoolismului asupra posterității ce tinde la stingerea rasei.

Cu acelaș aparat de studiu, par. Voniga a mai vorbit despre *alcoolism sub raportul moralei publice,* arătând că cele mai multe fărădelegi și fapte criminale se săvârșesc sub influința alcoolului, precum și aceea, că cei mai mulți criminal-interniști prin temnițele judecătoriilor și Tribunalelor, își datoresc osânda lor nui mai influinței alcoolului.

In ordinea sistematică a prelegerei sale d-l *Voniga,* tot în conferența a doua, a mai vorbit despre alcoolism și din *punct de vedere higienic* arătând că patima beției merge mână în mână cu morbiditatea și cu mortalitatea. Cele mai triste consecințe ale abuzului de beuturi spirtuoase le-a arătat prin mărturiile faptelor constatate de medici, că alcoolul produce cele mai teribile morburi trupești și sufletești cum sunt: *tuberculosa* și diferitele *morburi mentale* (nebunia, idioția, paraliza, deliriul tremurător etc.) după cari urmează degenerarea și stingerea rasei.

Inv. A. *Baicu,* cu provocare la efectele cele funeste și cunoscute ale alcoolului vorbește tot în aceasta conf. despre necesitatea înființării societății de temperanță, ca cel mai îndemnatic mijloc de a ne apăra în contra flagelului ce ne amenință cu moarte.

*

Conferința a III. s'a ținut Mercuri la sărbătoarea Sfinților trei Ierarchi. Conferința o deschide înv. A. *Baicu* prin a spune că făcând diagnoza și aflând odată boala, nu ne va fi greu a prescrie leacul prin care ne-am putea vindeca de patima ce ne copleșește. Propune înființarea societății de temperanță și cetește adunării un proiect de statute. In sfârșit învață pe tot Românul a se înscrie și a ajuta înființarea societății.

Preotul D. *Voniga* constată că în România și în alte locuri, unde s'au înființat societăți de temperanță și s'a declarat lupta în contra alcoolismului, vițiul slăbește și în proporție cu aceasta slăbesc și efectele dăunoase ale acestui flagel pustiitor — și speră că nu va trece mult, până ce vom fi și noi în privința aceasta lumei de model, cum sunt popoarele din *Svedia* și *Norvegia.*

Românul nu merge la birt în totdeauna dus de pofta de a bea, ci merge acolo *înboldit de un simțământ nobil, de simțământul sociabilităii*, adecă de dorul de a se întâlni și a petrece cu semenii săi. *Nefericirea e că locul lor de întâlnire e tocmai birtul* și că acolo se vând și se beau beuturi amețitoare.

Și când ne luptăm în contra alcoolismului, noi *nu tinde a ucide în om acest simțământ frumos și altruist*, ci dorim ca să-i dăm o directivă mai corectă și mai sănătoasă — zice păr. *Voniga.* Dacă vom lua țăranului birtul, acest loc de distracție, ce-i vom da oare în schimb pentru el? Sprijinește propunerea înv. *Baicu* și invită pe Romani, ca să înființeze societatea de temperanță, care va *avea și localurile ei potrivite ca locuri de convenire, de sfătuire, de petrecere și de distracție sufletească — și va avea toate mijloacele trebuincioase, prin cari ne vom putea ridica din mizerie la bunăstare și din decadință la virtuți și la putere de viață.*

După aceste cuvinte eșite din inima unui preot și a unui învățător societatea de temperanță s'a și înființat cu un început de 200 de membrii.

Coresp.

Pentru masa studenților români.

Cu lista de colectă Nr. 16. (Colectant: Nicolae Braica). Dionisiu Sida, Bălașiu Arthur, N. N., G. Moldovan, N. N., Benea Petru, Mihoc Petru, Stanca Avram, Perian Lazar, Lodovica Maier, Dregan Login, Mühlbächer Karl, Gabor Petru l. Petru, N. N., Nelegibil, Maria Voica, Nelegibil toți din Băița, câte 1 coroană, Guga Nicolae l. Adam, A. Macra, Căinelui de sus, câte 1 coroană, Nicolae Braica, econom Băița 1 cor. 20 fil., Ion Popp, Băița 60 fil., Petru Popa, Băița 40 fil., Dionisie Mateaș, Căinelul de sus 40 fil., Friedrich Schönhardt oficiant de mine, Băița 40 fileri. Suma totală: *22 cor.*

Cu lista de colectă Nr. 40. (Colectant Solomon Sofonea, cl. VII. gimn.). Solomon Făgărășian, preot, Rafira Făgărășian, Isac Sofonea, Sofia Sofonea, Alexe German, Simion Poparnik, Vasiliu Jurcovan, Petru Tătaru, câte o coroană, Aurel Făgărășian 60 fil, Seana Rogozea, Nastase Rogozea câte 50 fileri, Dionisie Fogoroșiu 40 fileri, Ion Sofonea 30 fil., Leon Fogoroșiu 20 fil. toți din comuna Drăguș. Suma totală: *10 coroane 50 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 43. (Colectant: Ioan Rușdea, cl. VI. gimnaz.). Dr. Alesandru Bireescu, advocat 10 cor., Dr. Petru Penția, advocat 5 cor., Stefan Popa, preot 4 cor., Iancu Cerbu, preot român ort. 2 cor., Trifon Miclea, protoprezbiter 2 cor., Lazar Sumedre, Nicolae Stănilă, Camil Simu, Panciova, P. Stoica, Satulnou, Mihail Pepenariu, înv., Iosif Guțiul, negutător Seleuș și Ilie Penția, funcționar de bancă, Panciova, toți câte 1 coroană. Suma totală: *30 coroane.*

Cu lista de colectă. (Colectant: Nicolae Mihuțiu, stud. cl. VIII. gimnazială). George Drăgan, preot, Iosif Mihuțiu, econom din Băița și Nicolau Popp, preot din Ormindea câte 2 coroane, Borza Ioan, primar Ormindea 1 cor., George Moldovan, Demeter Moldovan, Müller János, preot rom. cat., Mihucz Baziliu, Balas Artemie, Stanca Petru, croitor, Benea Petru, argăsitor, Dregan Ludovica l. Maier, Dregan Loghin, băieș, Henț Lazăr, băieș, Elena Cosma, preuteasa, câte 1 coroană, Sabin Jula, învățător și Matei Isaia, măiestru, câte 50 fileri, Brautigam Rudolf 40 fileri, toți din comuna Băița, și Dionisie Mateeș, preot din Căinel 30 fileri. Suma totală: *19 coroane 70 fileri.*

Cu lista de colectă au intrat (Colectant: Dumitru Cerbu cl. I. com.) Ienacie Zepeniag 5 cor.. Ion Simion, director la bancă 3 cor., »Mehadia«, cassă de păstrare 3 cor., M. Cincheza 1 cor., toți din Mehadia; Vubicsek Karol, Timișoara 2 cor., Petru Liuba 5 cor., Böhm V. 2 cor., Simion Onițiu 5 cor., P. Borțun 4 cor., Dr. Ilie Minea 4 cor., P. Mihalescu 4 cor., toți din Caransebeș; Goanță, preot Șopotul-nou 2 cor., Vasilie Popoviciu. Patas 2 cor., Deutsch Ludwig Lugoș 5 cor., Campianu Teodor, Mehadia 5 cor., Grecu, București 1 cor., C. Dure, preot 2 cor., Michail Prapșia 1 cor., Iosif Capușcha 2 cor., Iosif Cerbu 2 cor. toți din Mehadia. Suma totală: *60 coroane.*

Cu lista de colectă Nr. 31. (Colectant Iosif Mergea, cl. I com.) Corneliu Ghilezan, 1 cor., Constantin Dure, preot 5 cor., Ioan Simeon, director de bancă 2 cor., »Mehadia«, cassă de păstrare 2 cor, George Popescu 1 cor., Ioan Sosoi 1 cor., Dr. Virgil Nemoian, medic 2 cor., Iosef Milch 10 cor., Vasile Segêrcean 10 cor., Iosif Băcilă 4 cor., Nelegibil (din Caransebeș) 11 cor. 2 fil., Zaharie Miulescu 2 cor., Carol Schwab 2 cor., Ignatie Rezai 2 cor., T. Ormai 5 cor., Matei Grecu 1 cor., Istoc Tudor 1 cor., George Grecu 2 cor., Nedella Ienachie 1 cor., Nicolae Mageriu 1 cor., Mihail Lallescu 1 cor., Artinescu Zăria 1 cor., Alimpie Pistrilă 4 cor., Nicolau Cena, general major 8 cor., Ioan Doboșan, înv. pens. 10 cor. Suma totală: *90 cor. 2 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 33 (Colectant Iosif Vlad cl. VIII gimn.) Iosif Vlad 1 cor., Vicenție Răuceanu 1 cor., Elena Teconția 2 cor., Minița Sibian 2 cor., Catiție Sintescu 1 cor., Maria Vlad 3 cor., Urhegyi Margit 1 cor., Suma totală: *11 cor.*

Cu lista de colectă Nr. 46. (Colectant Teodor Sălăjan cl. III gimn.) Dumitru Staicu cl. III gimn. 20 bani, Vasile Stanciu cl. III gimn. 40 bani, Trifu Sălăjan, bărberi muncitor 20 bani, Maxa Sălăjan, muncitor 20 bani, Ioan Sălăjan, muncitor 1 cor., Puta Mitrov, proprietar 1 cor., Arsenie Sălăjan, muncitor 40 bani, Saveta Sălăjan 20 bani, Atanasie Serca, învățător 1 cor., Octavian Comaniciu cl. III g. 40 bani, N. N. 10 bani, Sergie Morariu 40 bani, Stefan Părșiu 10 bani, Ioan Runceanu 10 bani, Nicolae Russu 20 bani, Matei Mocanu 20 bani, Nicolae Russu 20 bani, toți din cl III gimn. Suma totală: *6 30 cor.*

Primească generoșii donatori cele mai călduroase mulțămite. — *Direcțiunea gimn. gr. or. român.*

ECONOMIE.

Insectele stricăcioase.

După socotelile unui învățat francez, dacă n'ar asista paseri și alte animale, cări mănâncă și stârpesc o mare sumedenie de insecte sau goange de pe pământ, acesta după 9 ani ar rămânea sterp și pleșug, n'ar mai crește iarbă, n'ar mai fi culesuri, nici chiar în cazul acela, dacă insectele și vermii s'ar stîrpi cu venin, pentrucă după 9 ani, miliardele de insecte ar face cu neputință ori-ce creștere de pe pământ.

In Francia insectele, cari trăesc fac pe an o pagubă de 600 milioane de franci, iar la noi paguba să urcă la 200 milioane de coroane. Aceasta pagubă după socoteala altui învățat dela noi tot la 10 ani s'ar înzeci, ba pe unele locuri s'ar chiar însuti, dacă nu s'ar stârpi insectele în tot modul.

Pentru constatarea mai cu isbândă a pagubelor făcute de insecte și vermi de prin teritorul țărei, precum și pentru aflarea unor mijloace mai potrivite de stîrpire, s'a instituit pe lângă ministerul nostru de agricultură un despărțământ deosebit, așa numita: „stațiune pentru cunoașterea insectelor“, în care să cercetează mai de aproape fiecare insectă, ce să trimite acolo.

Pentruca să se poată ajunge mai cu înlesnire acest scop, este de neapărată trebuință, ca să se facă cercetări amănunțite peste tot locul asupra insectelor stricăcioase.

Cercetările acestea le fac la noi dela anul 1883, după un anumit plan statorit „corespondenții“ denumiți pentru dauna insectelor, cari sunt provăzuți cu câte o îndrumare, apoi cu anumite cărți și cu câte o lupă (sticlă măritoare), cu ajutorul cărora pot să cunoască și prindă insectele stricăcioase și apoi le pot trimite stațiunei susnumite.

Corespondenții (scriitorii) insectelor stricăcioase partea cea mai mare sunt luați din șirul corespondenților economici, precum și dintre acei locuitori, cari de bună voie primesc aceasta sarcină de folos obștesc asupra lor.

Corespondenții numiți primesc din partea ministrului anumite corespondențe verzii, cari sunt libere de portul postal și pe cari apoi le umplu din când în când, dacă află oarecare insectă și astfel umplute le trimit stațiunei susnumite. Corespondențele numite conțin și întrebările de lipsă, la cari corespondentul trebue să răspundă după cunoștințele sale.

Deodată cu acele corespondențe, corespondentul trebue să mai trimită și insectele prinse vii sau moarte, iar dacă se trimit cumva moarte, atunci trebue să fie conservate în spirt. Tot cu prilejul acela mai trebue trimisă și omida, larva sau vermele, precum și păpușa sau nimfa acelora. Acestea din urmă trebue trimise într'un număr mai mare, ca să se poată cerceta cât mai de aproape. E tare cu scop, ca de-odată cu insectele să se trimită și sămănăturile, grăunțele sau ierburile molipsite și stricate de acelea.

Filoxera nu este luată între insectele numite, de oare-ce pentru stîrpirea ei, precum și pentru cercetarea vițelor de viie molipsite de ea, sunt denumiți anumiți oameni învățați pentru fiecare comitat, cari trebue să înștiințeze din când în când despărțământul de viierit din ministerul de agricultură.

Inștiințările sosite la ministru despre paguba insectelor, să predau apoi îndată stațiunei de cercetare, care le examinează mai de aproape și apoi înștiințează pe corespondent despre isbânda cercetării, spunându-i totodată și mijloacele cele mai potrivite pentru stîrpirea lor.

Numărul insectelor stricăcioase este foaste mare, așa că până acum nu s'au putut prinde și cerceta toate. Cu toate acestea învățații cunosc multe, dintre cari noi vom arătà aci pe următoarele:

1. *Musca columbace* (simulium columbacense), care este un adevărat »biciu al lui Dumnezeu«, nu numai pentru ținuturile din apropierea Dunărei, unde adecă să prăsesc ouăle și păpușile ei, pe petrile eșite din apă, apoi în peșterile și ierburile de apă, ci și pentru ținuturile mai îndepărtate, unde străbat une-ori în roiuri foarte mari.

Musca columbace are multă asemănare cu țînțarii noștri, numai cât nu este așa mare ca aceia, dar împunsăturile ei sunt cu mult mai primejdioase, deoarece vitele împunse de acelea, mor în decurs de câteva oare.

Pentru a feri vitele de muștele columbace e bine, ca îndată ce auzim că acelea încep a se arăta, să nu se mai scoată ziua la pășune, ci numai peste noapte. Ziua trebue să se țină în grajduri, cari trebue să aibă ușile și ferestrile bine închise, ca astfel acelea să nu poată străbate acolo. Inaintea grajdurilor trebue să arză neîntrerupt un foc de gunoaie puturoase, care apoi prin fumul lui, le alungă din apropierea acelora.

Dacă economul are să lucre la câmp cu vitele sale, atunci mai înainte de ale prinde, trebue să le ungă cu petroleu, unsoare sau alte ierburi veninoase ferte, sau să le îmbrace cu un fel de vestmânt subțire de rogojină, iar de cumva e silit ca să le scoată la pășune din pricina nutrețului, fiindcă muștele columbace să arată de regulă pe primăvară, când adecă e lipsă de nutreț, atunci afară de ungere, să mai recere, ca să fie pascute deosebit, nu în ciurzi mari, apoi cam în apropierea riurilor și pe cânp să se facă mai multe focuri de gunoaie puturoase.

La caz când vitele ar fi împunse de muștele columbace, să se spele îngrabă cu apă rece, în care să mai adaugă puțin uleu și 1—2% carbol sau accid salicilic, sau să spală și numai cu apă amestecată cu var și uleu. (Va urma).

MULTE ȘI DE TOATE.

Boeriu păcălit.

— Anecdotă. —

Un boier c'am rău de gură
Și de fire c'am ciudat,
Drumărind cu trenu-o dată —
La stațiunea unu-i sat

Vede-o doamnă cât un munte
'Naltă, groasă și voinică
De gândea-i, că toată lumea
P'ângă dânsa-i o pitică.

Și cum dă șeful semnalu
De suire în cupeu
Vine doamna și s'așează
Chiar' lângă boieriu meu;

Iar' boieriu lung la limbă,
Ca să facă la toți haz
Și la doamna „uriașă“
Să-i facă pic de necaz,

Zise-așa cam într'o glumă:
„Dracu o mai știut toate,
Că ăst' tren, măi, bată-l posna,
Și Cămile ști să poarte.“

„Da“, – îi zise — atuncea doamna,
„Trenu-i c'alui Noe barcă,
Incepând dela Cămilă
Pân' la măgar, tot încarcă!“

Theodor A. Bogdan.

*

O fată — băiat.

O scenă foarte hazlie s'a petrecut mai zilele trecute la oficiul stărei civile din Dunkerque. O fată frumoase se logodise și mamă-sa se duse la oficiul stărei civile ca să facă hârtiile necesare și să ceară anunțarea căsătoriei. Află însă dela funcționarul respectiv, că ea n'are nici o fată și că sub data anunțată de soții Leys (numele părinților miresei) e înregistrat un băiat. Toate declarațiile femeei nu folosiră nimic; funcționarul refuză să libereze actele, stăruind că e vorba de un băiat, nu de o fată.

După multe cercetări, afacerea fu deslușită: ca nume al fetei nou născute fusese declarat numele »Gauden Arsène« și fiindcă funcționarul crezuse că e nume bărbătesc, a înscris în registrul stărei civile un băiat. Cu toate acestea s'a declarat mamei, că în catastifele autorităței copilul ei e băiat și că de aceea nu se poate da autorizația de căsătorie. Mirii trebuiră să aștepte cu nunta câteva săptămâni, până ce autoritățile aprobară rectificarea părții cu pricina din registrul stărei civile. Și pentruca ironia sorții să fie deplină, peste câteva zile fericita mireasă primi o scrisoare dela autoritatea militară, în care domnul »Arsène Leys« era învitat să se prezinte în cea mai apropiată zi la serviciul militar...

*

Cele mai înalte case din lume

sunt următoarele: 1) Turnul Eiffel 300 de m. — 2) Metropolitan Life Insurance Campanile din New-York de 200 m. — 3) Singer Building, care se construește la New-York și care va avea o înălțime de 186 m. Această clădire va putea adăposti o populație de 6000 funcționari de tot felul. Greutatea acestui sgârâe-nori va fi 28000 tone. Suitul și coborîtul se va face prin 16 ascensoare în caturile mai de jos și numai prin 4 în cele de sus de tot, unde de sigur circulația va fi mai mică. — 4) Obeliscul din Washington, de 169 m., la care Americanii, vrând să întreacă Europa, au lucrat 40 ani — 5) Primăria din Philadelphia, în vârful căreia se află statua lui William Penn, atinge o înălțime de 167 m. – 6) Môle Antoneliana din Turin de 164 m. — 7) Catedrala cea nouă din Ulm de 161 m. — 8) Catedrala din Colonia 156 m. — 9) Catedrala din Rouen 140 m. — 10) Catedrala din Strassburg de 142 m. — 11) Catedrala din Landshut (Bavaria) 141 m. sau 132 m. — 12) Catedrala Sfântului Nicolai din Hamburg 144 m. — 13) Piramida cea mare din Egipt, înaltă odinioară de 145 m. iar astăzi de 142 sau chiar 137 (după Maspero). — 14) Catedrala Sfântului Ștefan din Viena 138 m. (După La Nature din *30* Noemvrie 1907, care dă și figurile cuvenite).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„CÂMPIANA" institut de credit şi economii, societate pe acţii în Mociu (Mócs).

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „CÂMPIANA", societate pe acţii, în senzul statutelor, se învită la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Mociu la **14 Martie 1908** a. c. la oarele 9 înainte de ameazi, în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul direcţiunei despre rezultatul gestiunei anului trecut.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Deciziune asupra bilanţului anual pe temeiul raportului prezentat de comitetul de supraveghere.
5. Darea absolutorului membrilor direcţiunei şi comitetului de supraveghiere.
6. Deciziune asupra împărţirei profitului curat.
7. Pertractarea:
   a) regulamentului pentru afacerile interne;
   b) „ „ de serviciu şi disciplină;
   c) a normativului pentru fondul de penziune a funcţionarilor.
8. Decidere în cauza urcării capitalului social.
9. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunarea generală sunt rugaţi a-şi depune titlii provizori înainte de deschiderea adunării generale la cassa institutului, ori la institut similar cf. §. 21 din statute. Plenipotenţiaţii au a-şi depune documentele de plenipotenţă.

Din şedinţa plenară a direcţiunei ţinută la 13 Februarie 1908.

Direcţiunea.

Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1907. — Mérleg számla 1907 december hó 31-én.

ACTIVE: — VAGYON:		Cor.	fil
Cassa în numărar — Pénztári készlet . .		5198	57
Cambii escomptate — Váltó tárcza . . .		408366	96
Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök	81017·—		
Imprumut. pe oblig. cav. — Kötvény kölcsönök	26726·—	107743	—
Spese de protest — Ovás költségek . .		29	49
Debitori — Adósok		200	95
Mobiliar — Butorozat	663·96		
minus 10% amortisare — 10% leirás	73·96	590	—
Interese de reesc. anticip. — Viszlesz előleg kamat		2400	62
		524529	59

PASIVE: — TEHER:		Cor.	fil
Capital social — Részvénytőke		50000	—
Fond de reservă — Tartalék alap	5223·12		
Fond de binefaceri — Jotékonyczélu alap	500·—	5723	12
Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek		194929	51
Cambii reescompt. — Visszleszámitolás .		248843	—
Cont Curent — Fólyó Számla		359	31
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék		100	—
Creditori — Hitelezök		546	30
Interese transit. ant. — Előre bevett kamat.		13212	—
Profit curat — Tiszta nyereség		10816	35
		524529	59

Contul Profit şi Pierderi. — Nyereség és Veszteség számla.

SPESE: — KÖLTSÉGEK:		Cor.	fil
Interese; — Kamatok:			
Pt. dep. spre fructif. — Takarék betétek után	8813·06		
„ Rescompt — Viszleszámitolás után	13467 97		
„ Cont-Curent — Fólyó Számla után	19 99		
„ Fond de rezervă — Tartalék alap után	223·12	22524	14
Spese — Költségek:			
Salare — Fizetések	3583·32		
Chirie — Házbér	440·—		
Marce de prezenţă — Jelenléti jegyek	32·—		
Diverse spese — Különféle költségek	2420 28	6475	60
Dare — Adó	1701·45		
„ 10% după int. de depun. — 10% betéti kamat után . .	871·69	2573	14
Amortizări din Mobiliar — Leirás . . .		73	96
Profit curat — Tiszta nyereség		10816	35
		42463	19

VENITE: — BEVÉTELEK:		Cor.	fil
Interese: — Kamatok:			
Pt. Cambii escompt. — Váltok után	26286 74		
„ Împrum. pe oblig. hip. şi cav. Kötvények és jelzálog kölcsönök után	8090·98	34377	72
Proviziuni — Jutalékok		8085	47
		42463	19

Ioan Dan m. p., director esecutiv — vezér igazgató.

Pentru contabilitate — Könyvelésért: *Simeon Ciuca* m. p.,

Direcţiunea: — Igazgatóság:

Ioan Moldovan m. p., preşedinte — elnök. *Dionisiu Şimon* m. p., *Dr. Ştefan Morariu* m. p., *Ieronim Bozac* m. p.,

Ioan Dan m. p., *Ioan Bozac* m. p., *Simion Ciuca* m. p.

Membrii comisiunei de supraveghiere: — Felügyelő bizottsági tagok:

S'au revăzut şi s'au aflat în consonanţă cu cărţile duse în deplină ordine.

Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak taláÍtatott.

Mociu, 9 Februarie 1908. Mócs, 1908 évi Február 9.

N. Căciulă m. p., preşedinte — elnök. *Valeriu Rus* m. p., notar — jegyző. *Ioan Lfoca* m. p.

Nr. 1773/1908.

Publicaţiune.

La 28 Februarie 1908, 10 oare a. m. se va ţinea la magistratul orăşenesc, în localul de oficiu al despărţământului pentru afacerile economice în Brassó (Strada Aurarilor Nr. 5 Etagiul II) o licitaţiune cu oferte, cu scop. de a se da în întreprisa furnisirea în cantitaţia aproximativă de 5200 măji metrice pe an de var ars de lipsa la uzina de gaz orăşenească în Brassó pentru producţiunea de gaz de luminat pe timpul de la 1 Iulie 1908 până la 30 Iunie 1910.

Ofertele referitoare la aceasta furnisire provăzută cu timbru de o coroană şi însoţite cu 200 coroane ca vadii, au a se înainta închise până la oara fixată, la numitul despărţământ magistratual.

Ofertele au a continea preţul pentru fiecare maje metrică de var stins, furnisit loco uzina de gaz orăşenească Brassó, în cifre şi în litere precum şi declaraţiunea oferentului, că lui îi sunt cunoscute condiţiunile de contract şi ca să supune acelora.

Condiţiunile mai detaiate de ofert şi de contract se pot lua în vedere din partea ori cui în localul de oficiu al despărţământului pentru afacerile economice în Brassó, pe timpul oarelor de oficiu îndatinate adecă dela 8—12 oare a. m.

Brassó, în 6 Februarie 1908.

46,1—2. *Magistratul orăşenesc.*

ANUNŢ.

Sâmbătă 22 curent la 11 oare ante meridian, în cancelaria subscrisului la cererea „Băncei naţionale, societate pe acţiuni" să vor licita mai multe rânduri de **giuvaericale de aur şi argint** (ciasornice, inele, colliere, brăţare, tabachiere) amanetate la dânsa sub numerii: 3, 20, 86, 99, 120, 129 şi 135. — Celui mai mult promiţător, contra plătirei în bani gata.

Lucrurile ce să vor licita, să pot privi la subsorisul, în oarele oficioase.

Braşov, 18 Februar 1908.

Dr. Carol Lurtz,
not. publ. reg.

1834/1908 polg sz.

Árverési Hirdetmény.

A fehértemplomi kir. törvényszék mint csődbiróság a Comora fogyasztási egylet szászkabányai szövetkezet csődügyében a szövetkezet képviselősége által az 1881. XVII. t. cz. 257. §. 2 bekezdése értelmében bemutatott járulék kimutatás felett észrevételek megtételére a 258. §. értelmében határnapul **1908 évi Márczius hó 9 napjának d. e 9 óráját** ezen kir. trvényszékhez (Ludvig Rezső albiró csődbiztos hiv. helyiségébe) kitüzte, a mely tárgyalásra a szövetkezet tagjait ezen hirdetmény utján azzal idézi meg, hogy a járulék kimutatást a szövetkezet gazgatóságánál (Kirilla Justin szászkabányai lakosnál) vagy 1908 február hó 22-ik utántól fent nevezett csődbiztosnál is megtekinthetik.

Kelt Fehértemplom 1908 évi február hó 11-k napján.

Csoma,
(52,1—1) t. jegyző.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunare.

„Familia Română“

apare în fie-care săptămână în 16 pagini

cu conținut ales și variat și cu multe ilustrații.

ABONAMENTUL

costă numai 10 cor. pe an în Austro-Ungaria.
12 Lei în . . . . România.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:
Budapesta V. Strada Csáky 23.

(2—5)

Aviz!

Având mai multe **vagoane de ciapă albă** arbagic, se vinde cu Kilogramul cu suta de Klgr. și cu vagonul

cu preț moderat.

Marfă bună, prima calitate. Doritorii a se adresa la D-l **Iliescu**, zaraf, Piața Brașovului Nr. 16.

Aviz!

La subscrisul în Mediaș (Medgyes) se află 110 Stânjini lemne de fag de vândut.

Ioan Hotea,
esecutor reg.

Vițe nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș [Ardeal].

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[301?,35—47.]

Încălțăminte de tot feline

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	**Cisme** de lucru.	**Ghete** cu șinoare.
Papuci albi.	**Cisme** Halina	**Ghete** cu nasturi.
Papuci de dans.	**Cisme** de vânat.	**Ghete** cu zug.
Papuci de gimnastică	**Cisme** de călărit.	**Ghete** de voi jiu.
Papuci călduroși	**Gamasse.**	**Pantofi** de casă
Papuci de postav.	**Galeci.**	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis à vis de Cafeneaua Transilvania).

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur

Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de **hamuri de lucs și pentru lucru din piele de blanc,** precum și tot felul de curele de încins, d. e. **șerpare de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte,** care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și **reparaturi** de tot felul, d. e. **cufere, geante de călătorie și pungi.**

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: **plosci de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

Cele mai bune hamuri.

Comande se fac și prin poștă.

PREȚURI MODERATE.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții.**

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări** și **apaducte, closete, trenajații, pivnițe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare și al statutului orășănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Brașov **ori și ce lucrare** mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conscențios

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser Versandt in Buziasfürdő

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Inter. Telef. 18.

Se caută representanți locali abili.

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acuratețĕ, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI.
STATUTE.	*Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în tótă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndĕrĕpt în curte.** — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.